

Міністерство освіти і науки України
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Факультет психології та соціальної роботи
Кафедра соціальної педагогіки і соціальної роботи

Освітня програма: Соціальна робота.

Управління соціальним закладом

Спеціальність: 231 Соціальна робота

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня «магістр»

**ІННОВАЦІЙНІСТЬ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДІЖНИХ
ПРАЦІВНИКІВ У СТУДЕНТСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ**

студентки **Ворони Марини Петрівни**

Науковий керівник – **Володченко Жанна Михайлівна**,
кандидат педагогічних наук, доцент

Рецензенти:

Проніков Олександр Костянтинович,

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри педагогіки, психології
та методики фізичного виховання,

Лісовець Олег Васильович, доктор
педагогічних наук, доцент, професор
кафедри соціальної педагогіки і
соціальної роботи

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

професор _____ «___» «___» 2019 р. Криловець М. Г.

АНОТАЦІЯ

Ворони М.П. Інноваційність проектної діяльності молодіжних працівників у студентському середовищі – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю «Соціальна робота». Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя. Ніжин, 2019.

Магістерська робота складається з двох розділів. У першому розділі висвітлено теоретичні аспекти проектної діяльності, проаналізовано поняття «проектування», ознайомлено з класифікацією соціального проектування. У розділі проаналізовано інноваційний досвід проектної діяльності у вітчизняній та зарубіжній практиці.

У другому розділі охарактеризовано соціалізуюча роль студентського середовища, проведена діагностика сформованості проектної культури, та на основі проведених досліджень було розроблено проект вільного простору студентів.

Ключові слова: проект, проектування, проектна діяльність, соціальний проект, проектна культура, молодіжний працівник.

ANNOTATION

Vorona M.P. Innovation of project activity of youth workers in the student environment - Manuscript.

Qualification work for the degree of Master's Degree in Social Work. Mykola Gogol Nizhyn State University. Nizhyn, 2019.

The master's work consists of two sections. The first section covers the theoretical aspects of project activity, analyzes the concept of "project", is familiarized with the classification of social design. This section analyzes the innovative experience of project activity in domestic and foreign practice.

The second section describes the socializing role of the student environment, performed diagnostics of the formation of the project culture, and based on the conducted research, developed a project of free space for students.

Keywords: project, design, project activity, social project, project culture, youth worker.

Зміст

ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	7
1.1. Проектна діяльність як соціальний феномен.....	7
1.2. Проекти в соціальній сфері.....	13
1.3. Інноваційний досвід проектної діяльності у вітчизняній та зарубіжній практиці.....	23
Висновки до I розділу	34
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА РОБОТА ПО ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДІЖНИХ ПРАЦІВНИКІВ	38
2.1. Соціалізуюча роль студентського середовища.....	38
2.2. Проектна культура майбутнього молодіжного працівника.....	45
2.3. Діагностика сформованості проектної культури майбутніх молодіжних працівників.....	47
2.4. Інноваційні шляхи розвитку проектної культури молодіжного працівника	50
Висновки до II розділу.....	58
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	64
ДОДАТКИ	68

ВСТУП

На етапі трансформації суспільства, у контексті оновлення системи вищої освіти згідно євростандартів, перед вищою школою постає складне завдання - підготувати фахівця, здатного бути сполучною ланкою між молодого людиною та різними сучасними українськими інституціями, здійснювати їхню партнерську взаємодію, знаходити оптимальні шляхи підтримки молоді через запровадження інноваційних технологій соціальної роботи. Однією з таких інноваційних технологій є проектування.

Різними аспектам проектної діяльності присвячені роботи вітчизняних та зарубіжних науковців (О. Біла, О. Безпалько, В. Беспалько, І. Бьом, Д. Жак, А. Флітнер, Й. Шнайдер та ін.). Аналіз наукових джерел (І. Зверева, А. Капська, Г. Лактіонова, С. Омельченко, Ю. Поліщук, А. Рижанова, С. Савченко, С. Харченко) засвідчує, що сучасний фахівець соціальної сфери має володіти навичками проектування і мати високий рівень проектної культури. Разом з тим «професія допомоги та захисту» є порівняно новою для вітчизняного соціуму, що посилює протиріччя між соціальним попитом на фахівців цієї сфери, стрімко зростаючими вимогами до них та недостатнім рівнем їх професійної підготовки до проектної діяльності. Окрім того слід зазначити, що не в усіх навчальних закладах, особливо, у ВНЗ, здійснюється залучення студентів до проектної діяльності пов'язаної із соціалізацією, залученням молодого покоління до змін у молодіжній політиці суспільства і громади. Хоча, як відомо, студенти, які беруть участь у соціально орієнтованих проектах та соціально схвалюваній діяльності, завдяки виявленню їхньої ініціативності стають у подальшому агентами позитивних змін, соціальних зрушень і являють собою молоду еліту суспільства.

Проектна діяльність виступає, з одного боку, необхідною складовою професійної компетентності майбутнього фахівця соціальної сфери, а з іншого - важливим засобом оптимізації позитивної соціалізації студентської молоді. Понад усе наявною є низка наступних суперечностей: між

соціальним замовленням щодо здійснення соціальним фахівцем проектної діяльності, в тому числі, й в студентському середовищі, і домінуючим недостатнім рівнем готовності їх до реалізації цієї діяльності; між ключовим значенням університетської освіти, як етапу професійного становлення фахівця, і впливом оточуючого середовища на процес активізації проектної діяльності майбутніх соціальних працівників; між ступенем усвідомлення студентами вагомості функцій проектування у соціальній роботі з недостатнім власним досвідом такої діяльності як складової професійної компетентності.

Отже, актуальність проблеми, а також зазначені суперечності визначили тему магістерської роботи «Інноваційність проектної діяльності молодіжних працівників у студентському середовищі».

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні соціалізуючого впливу проектної діяльності молодіжного працівника у студентському середовищі.

Об'єкт дослідження - проектна діяльність молодіжного працівника.

Предмет дослідження – інноваційний зміст проектної діяльності молодіжного працівника.

Для досягнення мети було поставлено наступні завдання:

1. Здійснити аналіз наукових джерел та з'ясувати сутність понять: «проект», «проектування», «проектна діяльність», «соціальний проект», «проектна культура».

2. Проаналізувати провідний інноваційний досвід проектної діяльності у вітчизняній та зарубіжній практиці.

3. Розкрити соціалізуючу роль студентського середовища у процесі становлення особистості.

4. Визначити рівень готовності студентів до проектної діяльності та з'ясувати характер сформованості проектної культури у молодіжних працівників.

5. Розробити соціальний проект «Траєкторія вільного простору

студентства» та впровадити його в діяльність гуртожитку №3 НДУ ім. Миколи Гоголя.

Для досягнення поставленої мети і вирішення завдань дослідження було використано загальнонаукові методи, що взаємодоповнювали один одного й забезпечували можливість комплексного пізнання предмета дослідження: теоретичні - аналіз філософської, соціологічної, історичної, психологічної, педагогічної, культурологічної літератури для визначення теоретико-методологічних основ дослідження, а також здійснення наукового узагальнення проблеми; аналіз навчально-методичної літератури щодо формування проектної культури майбутніх фахівців; порівняння, систематизація, класифікація та узагальнення з метою обґрунтування сутності проектної діяльності фахівців соціальної сфери та виявлення умов, які сприяють оптимізації цієї діяльності; прогнозування і моделювання задля розробки засобів оптимізації проектної культури майбутніх фахівців; емпіричні - спостереження (пряме, непряме, опосередковане); бесіди (індивідуальні, колективні, групові), інтерв'ювання, опитування, анкетування, тестування, метод вивчення результатів роботи експеримент (констатувальний і формувальний) для вияву ступеня готовності студентів до проектної діяльності та стану сформованості проектної культури.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що розроблено й апробовано методіку діагностики рівнів сформованості у студентів-майбутніх молодіжних працівників проектної культури й їх готовності до проектної діяльності; розроблено й апробовано соціальний проект, спрямований на покращення роботи з молоддю та залучення їх до активної співпраці з молодіжними працівниками.

Апробація результатів дослідження. Основні концептуальні положення були висвітлені у статтях: збірник студентського наукового товариства «Вісник», (випуск № 20, 2018 року, м. Ніжин), тема статті: «Проектна діяльність як соціальний феномен», та (випуск № 22, 2019 р.,

м.Ніжин), тема статті: «Теоретичні аспекти поняття молодіжний працівник: суть і зміст».

На базі молодіжного центру м.Ніжин пройшла: базовий тренінг «Молодіжний працівник» - 2018 (маю сертифікат); у 2019 році пройшла тренінг «ACTIVE CITIZENS» (маю сертифікат).

Структура роботи. Магістерська робота складається із вступу, двох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Проектна діяльність як соціальний феномен

Нові реалії в сфері соціальної роботи об'єктивно створюють передумови для вдосконалення підготовки майбутніх фахівців, оволодіння сучасними технологіями соціальної роботи, системою знань, умінь і навичок, необхідних для успішного розв'язання професійних завдань. Проблема оптимізації діяльності соціальної сфери в Україні особливо тісно пов'язана з такими важливими теоретичним і практичним завданням, як творчий розвиток особливості фахівця – професіонала, дослідники та менеджера.

Останніми роками в науці відбувається процес збагачення категоріями та явищами інженерно-технічного походження, як-от «технологія», «моніторинг», «прогнозування», «проектування» та ін. Підходи до розв'язання молодіжних проблем в соціальній сфері спричинили підвищення наукового інтересу до такого виду діяльності, як «проектування».

Запровадження «методу проектів», «проектної діяльності» в останні роки знаходиться в полі зору багатьох дослідників та науковців-практиків. Різні аспекти проектування знайшли відображення у наукових доробках О.Балакірева, О.Безпалько, Т.Довбенко, І.Зверєвої, Л.Іванової, А.Капської, Г.Лактіонової, Н.Масюкової, Б.Пальчевського, О.Пехоти, Т.Семігіна, С.Сисоєвої, В.Слободчикова, Л.Хоружи, О.Яременко та інших.

Автором першої монографії, яка поклала початок розробці науково-методичних засад педагогічного проектування стала О.Безпалько, в наукових дослідженнях якої приділяється підвищена увага процесуальним аспектам підготовки фахівців соціальної сфери до проектної діяльності [9,с.48]. Аналізуючи питання розробки та реалізації соціальних проектів у різних сферах соціального середовища, науковець виділяє наступні види проектів:

- за характером запланованих змін - інноваційні та підтримуючі;

- за сферою діяльності – освітні, культурні, науково-технічні, оздоровчі;
- за особливостями фінансування – інвестиційні, спонсорські, бюджетні, благодійні;
- за масштабами – мікро проекти, малі проекти, мегапроекти;
- за термінами реалізації – короткотривалі, середньо тривалі, довготривалі [5, с.75-84].

Проектна діяльність виступає предметом соціального дослідження зарубіжних науковців. Американський дослідник Д.Жак приділяє увагу активному застосуванню методу проектів у системі вищої школи через його потенційні можливості у виробленні в студентів спроможності до «вільного вибору дій», «вияву ініціативи» [29, с.6-35].

На думку німецького дослідника А. Флінтера, переваги проектної діяльності пов'язані із задією в ній і розуму, і серця, і руки, тобто «відбувається усвідомлення самостійно здобутої інформації крізь призму особистісного ставлення до неї та оцінку результатів в кінцевому продукті» [24, с.73].

Науковці (Й.Шнайдер, І. Бьом) вбачають важливість проектної діяльності у її спроможності продуктивно впливати на процес вироблення і вдосконалення умінь, зокрема, знаходити привабливі види діяльності, зіставляти свої можливості, інтереси і умови, в яких вона відбувається, вміння не лише підготуватися та реалізувати на практиці цю діяльність, а ще й оцінювати і узагальнювати її культурну, професійну цінність [27, с.94].

У контексті вищезказаного деякі дослідники (зокрема, Дж. Айрінг) цілком вмотивовано наполягає на важливості максимального врахування вікових особливостей студентів, їхнього освітнього рівня у процесі впровадження проектного підходу, створення умов для взаєморозуміння у підсистемі «викладач вищої школи – студент».

Етапність проектної діяльності перебуває в зоні активного дослідно-експериментального вивчення науковців (В. Симоненко, І. Бухтіярова, В. Гузеєва, Д. Фрід, Т. Легутке, Х. Томас, Ф. Столлер та ін.). О. Ковальчук, виділяє наступні етапи у проектній діяльності – планування і конструювання; підготовка та деталізація; етапи реалізації, аналізу і модифікації [19, с.73-74].

Цікавою є позиція Ф. Столлера щодо алгоритму проектної діяльності: вибір теми, визначення кінцевого результату, структурування проекту, збір інформації, її обробка і аналіз, презентація кінцевого результату, оцінювання проекту [30, с. 2-9].

Соціальне проектування має такі етапи:

- вибір об'єкта соціального проектування (від конкретного індивіда до складової частини ноосфери – людства);
- вибір напрямку дослідження: (у дослідженнях соціальної сфери важко дотримуватися певного напрямку, тому переважно це дослідження комплексного характеру);
- підготовка і обробка інформації з проблеми проекту (відповідність інформації – гарантія достовірності проекту, вибору, технології соціального проектування);
- вибір методів реалізації проектів, що в сукупності відповідають вимогам наукового дослідження;
- власне проектне дослідження;
- обробка отриманих результатів, аналіз інформації стосовно вирішення проблеми дослідження;
- визначення достовірності соціального проектування.

Конструктивні ідеї проектування здебільшого пов'язані із «зігріваючим» ефектом особистісної своєрідності певного студента, віддзеркаленням унікальності його творчої індивідуальності. У цьому зв'язку природний інтерес становить доробок В.Безрукової, яка вбачає в проектуванні складну й багатоступеневу діяльність – від загальної ідеї до

точно описаних конкретних практичних дій, а саме: етап моделювання, тобто розроблення загальної ідеї створення систем, процесів або ситуацій та визначення підходів до її розв'язання; етап створення проекту, коли розроблена модель набуває подальшого розвитку – доведення до рівня практичного використання; завершувальний етап – консультування, тобто деталізація створеного проекту, яка й «наближає» його до використання в конкретних умовах [7, с.107].

Таким чином, на підставі вивчення та аналізу теоретичних досліджень, наукової літератури можна зазначити, що одним із оптимальних шляхів підвищення ефективності підготовки і професійної діяльності соціальних працівників є проектування, зміст якого полягає в тому, що «бажаний результат досягається через визначення мети, завдань, підходів, принципів, планів, методів, конкретизованих у методиках і технологіях» [18, с.19].

Звернемося до аналізу ключового для нашого дослідження поняття – «проектування». Сам термін походить від латинської – «projectus», буквально означає «кинутий вперед» і належить до числа унікальних видів людської діяльності, пов'язаної з передбаченням майбутнього, створенням його ідеального образу, здійсненням та оцінкою наслідків реалізації конкретних цілей.

Метод проектів, який вперше з'явився на початку ХХ століття, став характерною особливістю сучасного українського суспільства. Проектний метод, як спосіб системної організації діяльності, спрямований на досягнення певного результату, активно впроваджується в різні сфери життєдіяльності людини [28, с.6].

Сутність проектування полягає в конструюванні, стратегічному плануванні майбутнього стану соціальної сфери. Проектувальник вибудовує моделі, виходячи з концептуального розуміння конструйованого об'єкта і бачення наукових, перетворювальних, практичних проблем діяльності.

Серед дефініцій проектування у вітчизняній і зарубіжній науковій літературі використовуються наступні: проектування як пристосування наявних засобів, для досягнення стратегічної мети, координації окремих дій чи складових процесів, для отримання бажаного результату; як оптимального конструювання варіантів прийнятих рішень відповідно до мети майбутнього стану об'єкта; це моделювання дій стосовно прийнятих рішень і їх реалізації, до отримання кінцевого результату; це прийняття рішень в умовах невизначеності. Проектна діяльність людини обумовлена її здатністю будувати в своїй свідомості ідеальні моделі, що лише частково відображають дійсність, а частково відображають суб'єктивний світ людини, її цінності і цілі.

А. В. Хуторський та Г. К. Селевко визначають проектування як цілеспрямовану діяльність по знаходженню шляхів розв'язання проблем і здійсненню змін у навколишньому середовищі[21, с.149]. Н.Р. Алексєєв визначає проектування як «діяльність, по плануванню того, що повинно бути», та передбачає наявність проблеми, яка носить практичний характер і дозволяється в процесі організації різних видів діяльності. Науковець аналізує етимологічне значення поняття і наголошує на необхідності переходу від «проблеми» до «проекту» її розв'язання [1, с.91-95]. Н. П. Сибірська визначає проектування одним з аспектів творчості людини яке засноване на розробці, прогнозуванні, прийнятті рішень, плануванні, науковому дослідженні [25, с.20]. Зарубіжний дослідник Гур'єв Л.І. зазначає, що проектування – це створення ідеального опису майбутнього об'єкта , яка передуює його реалізацію [14, с.7].

Сенсом проектування у цьому підході є поступове усвідомлення людиною своєї життєвої проблеми і побудова її вирішення. Проектування складається з певних розумових операцій: коли рух йде від визначення цілей до пошуку засобів, побудови результату і можливих наслідків у реалізації

проекту: позиційне самовизначення – аналіз ситуації – проблематизація – концептуалізація – програмування – планування .

Таким чином, реалізація проекту – це передусім втілення в реальності людський цінностей, що виражають те або інше ставлення людини до навколишнього світу, інших людей, до знань, які ставить перед ним життя [2].

Проблемами педагогічного планування у вітчизняній педагогіці займався А.С. Макаренко, який розглядав виховний процес як особливим чином організований динамічний педагогічний простір, який потрібно в процесі виховання насичувати педагогічною технікою, технікою підготовки нових педагогів –техніків , а не технічно безпорадних вихователів.

В.О. Сухомлинський в процесі роботи з дитячим і учительським колективом проявляв технологічність мислення, розглядав навчально-виховний процес, як сукупність таких складових як наука, майстерність, мистецтво. Саме у поняття майстерність він вкладав уміння проектувати в єдиний процес особливості навчально-виховного процесу, визначаючи їх причинно-наслідкову залежність, а також уміння передбачати складність і багатогранність життєвих явищ та ситуацій. Педагоги не використовували термін проектування, але при цьому ефективно ним користувались.

Таким чином проектна діяльність як соціальний феномен набуває особливого значення в діяльності працівників соціальної сфери. Під час проектування студенти проявляють ініціативу, використовують свої можливості, вільно добирають методи і форми роботи, самостійно здобувають інформацію, оцінюють результат та показують особисте ставлення до нього. При цьому вдосконалюються вміння, навички не лише підготуватися до проектної діяльності та реалізувати її, а й узагальнити та оцінити.

Проектна діяльність залежить від унікальності, творчої індивідуальності студента. Для того щоб отримати бажаний результат студент сам визначає мету, завдання, принципи, методи. Одним з методів вирішення

життєвих проблем є проектування, під час якого визначається проблема, аналізується, програмується, а потім планується проект. Отже, проектування – це цілеспрямована діяльність для вибору шляхів розв’язання проблем.

1.2. Проекти в соціальній сфері

У діяльності закладів соціальної сфери проектування займає вагоме місце і є провідною технологією у вирішенні багатьох проблем суспільства. Соціальні проекти спрямовані на вирішення нагальних потреб суспільства, окремих колективів і людей, на перетворення та вдосконалення соціуму, партнерських відносин, сфокусованих на реалізації прав людини, її захищеності, створенні умов для реалізації потенціалу, покращення якості життя. Соціальний проект – це вмотивований, цілеспрямований спосіб змін у соціальній діяльності, впорядкування технологій, змісту професійної діяльності для оптимального вирішення місії певної організації соціальної сфери.

Іншими словами проектування - це теоретична і одночасно практична діяльність в основі якої лежить пошук шляхів впровадження інновацій в соціальній, освітній та інших сферах життєдіяльності суспільства. Соціальний проект створюється для знаходження конкретного рішення із соціальних проблем, при цьому презентується науково сконструйована модель рішень, вирішення яких приведе до покращення соціокультурних умов.

Суб'єктами проектування виступають носії певного виду діяльності - як керівники, так і колективи (ініціативні групи). Основним же результатом проектування є розробка соціально-педагогічного проекту. Серед найбільш типових визначень поняття «проект» зустрічаються наступні:

- багатопланова діяльність, що здійснюється в невеликому обсязі;
- обмежений в часі захід зі створення унікальної послуги;

- будь-яка діяльність з фіксованими строками початку і завершення;
- сукупність скоординованих дій, які мають унікальний характер, з запланованими термінами початку і кінця їхнього здійснення та такі, що вживаються людиною або організацією для досягнення конкретних цілей у межах встановлених термінів, із заданими показниками витрат і результатів.

Об'єктом соціального проектування, який потребує змін і є важливим фактором забезпечення сприятливого соціокультурного простору, як умови розвитку особистості; груп, території є середовище в якому перебуває особистість, спосіб його життя та особливості сфер життєдіяльності, потреби людини їх задоволення.

У підходах до класифікації проектів виявляється різноманітність яка будується на базових ознаках соціальних проектів: цілепокладання (відображення мети, як ідеальної моделі бажаного результату); соціальна детермінованість (обумовленість вирішення наявних ситуацій шляхом нововведень та інноваційних технологій); часовий аспект (терміни планування і реалізації проекту); територіальний фактор (визначення регіонів, у яких реалізуються проектні заходи, вразливих верств населення, які потребують соціальних послуг); соціально-інституційний аспект (перелік закладів, організацій, установ, які забезпечують реалізацію проектних заходів); інноваційність (нові ідеї, підходи, технології вирішення соціальних проблем); ресурсність (люди, фінанси, інформація тощо); організація (організаційна структура яка враховує масштабність проекту, забезпечує ефективність взаємодії); соціально-інформаційний компонент (надання інформації громадянам про заходи, які заплановані згідно проекту та їх вплив на отримання результату).

Таким чином, для вирішення соціальних проблем створюються соціальні проекти, які є комплексом технологічних, управлінських, організаційних рішень. В сукупності виконання цих рішень сприяє вирішенню соціальних проблем та покращенню життєдіяльності особистості

через зміни в суспільстві. [6, с.12].

За масштабами проекти класифікуються як: малі, середні та мегапроекти. Малими вважаються невеликі за розміром, обмежені за обсягом, з відносно невеликим капіталовкладенням та працевитратами. Прикладом типового малого проекту є модернізація освітнього простору, організація певного виду діяльності для покращення умов життєдіяльності як окремої людини так і організації. Малі проекти мають особливості у проектуванні та реалізації, формуванні команди проекту, перерозподілі інтелектуальних, трудові та матеріальних ресурсів.

Для таких проектів рекомендується:

- ✓ визначати одного керівника ;
- ✓ створити гнучку організаційну структуру, професійну команду, що забезпечить взаємозамінність її членів;
- ✓ максимально обґрунтований термін реалізації;
- ✓ чіткий розподіл обов'язків між членами команди, знання обсягів роботи;
- ✓ реалізацію проекту повинні здійснювати ті ж самі спеціалісти, які його планували.

Мегапроекти складаються з декількох взаємопов'язаних проектів, об'єднаних однією метою, ресурсами та часовими межами. Розрізняють міжнародні, національні, регіональні, міжгалузеві, галузеві, змішані мегапроекти. Вони характеризуються :великою вартістю; капіталоємкістю нетрадиційними форми фінансування; трудоємкістю; довготривалістю реалізації; необхідністю залучення певних спеціалістів, організацій, країн; можливою віддаленістю районів реалізації; впливовістю на соціальне та культурне середовище регіону.

Найбільш типовим різновидом галузевих мегапроектів є проекти, що запроваджують у соціальній сфері і пов'язані з глобальними проблемами, які існують у багатьох і країнах світу. Прикладом є Міжнародний проект «Без

кордонів: розиток і підтримка інклюзивної освітньої спільноти в Україні»; Міжнародний шкільний проект (профілактика негативних соціальних явищ). Ці проекти реалізуються в рамках ураїнсько-американської співпраці.

За складністю проекти розрізняють на прості, організаційні, технічні, ресурсні, комплексно-складні. Це проекти, які характеризуються наявністю технічних, організаційних, ресурсних завдань, нетрадиційних підходів, великих витрати на їх інноваційне вирішення.

За строками реалізації проекти розподіляють на короткострокові, середні та мегапроекти. За використанням ресурсів проекти розділяють на мульти, які передбачають реорганізацію існуючих або створення нових організацій, та монопроекти, за окремими видами діяльності і масштабу.

За характером розрізняють міжнародні та вітчизняні проекти. Міжнародні більш складні та вартісні, відіграють значну роль в актуальних для суспільства або для окремих верств населення сферах. Вони мають свою специфіку: високий рівень підготовчого етапу, його довготривалість, складність організації та управління, ефективну інформаційну підтримку з боку міжнародних організацій.

Вітчизняні проекти — здійснюються у межах однієї держави і класифікуються, як антикризові, маркетингові, навчальні, інноваційні, реструктуризації, надзвичайні.

Інноваційні проекти широко використовуються в соціальній роботі по попередженню негативних явищ, реабілітації, ре соціалізації людей які попали в СЖО. Це проекти, які трансформують наукові дослідження та розробки в практику надання соціальних послуг населенню.

Навчальні проекти пов'язані з перспективами одержання вагомих результатів в освіті, сформованості компетенцій в сфері пізнавальної, виховної діяльності. Для прикладу: проект «Родинна твердиня», в основі якого конструктивне спілкування з батьками та дітьми з метою виховання

комунікаційних компетентностей, налагодження довірливих стосунків, вироблення навичок позитивної поведінки.

За характером та сферою діяльності існують: проекти дослідження та розвитку, організаційні та соціальні. За ступенем обов'язковості: обов'язкові, контрактні проекти, їх здійснюють при залученні інвестицій (проекти з охорони довкілля), необов'язкові — проекти необов'язкового розвитку. За тривалістю: невідкладні, ті що мають першочерговість при вирішенні певних соціальних проблем та відкладені – ті проекти, які не потребують негайного виконання, і це не приведе до погіршення соціальної проблеми. За ступенем зв'язку проекти поділяють на: альтернативні (існування інших проектів з даної проблеми не можливе); взаємопов'язані –це ті, які залежать від прийнятих рішень інших[32].

Слід зазначити, що у соціальному проектуванні базується на принципах, що є загальнонауковими, однак іноді набувають специфічного змісту:

- детермінованість - чітке логічне обґрунтування в застосуванні принципів, відповідних даному методу;
- спрямованість – визначення мети та задач для отримання результату;
- результативність – знаходження шляхів отримання якомога більшої кількості результатів для вирішення проблем;
- надійність – здатність забезпечити отримання запланованого результату;
- економність – при найменших затратах коштів і часу отримувати позитивний результат.

У зв'язку з цим, принципи, виражені в практичній дії і теоретичному способі пізнання, став методом соціального проектування. [23, с.6].

Склад соціального проектування представлений наступними компонентами:

- мета - як своєрідий ідеальний образ майбутнього результату, з'являється з простору, в яке входять цінності, сенс і цілі більш високого порядку; вона має просторові та часові характеристики і відповідає на питання «Що? Де? Коли?»; також мета повинна відповідати наступним критеріям: конкретність; досяжність; вимірність; компактність;

- суб'єкт – носій активності, продуктивно виконує певну діяльність; людина, що володіє здатністю свідомої саморегуляції і саморозвитку в цій діяльності.

- об'єкт – той, на кого спрямована активність проектувати об'єкт в цілому не можна, але можна враховувати окремі характеристики об'єкта, а саме: розмір групи; композицію групи; склад за статтю; співвідношення індивідуальних психологічних характеристик; неофіційну систему групи; групові норми; рівень згуртованості групи; рівень конфліктності групи.

- Зміст проекту – це його наповнення, що відповідає на питання «Що можна зробити для розв'язання проблеми?»; зміст має відповідати наступним критеріям: відповідність мети; практична значущість; новизна; актуальність проблеми; емоційна значущість фактів та ідей; доступність (понять, обсягів); полімодальність; несуперечливість факторів та ідей.

- кошти, від яких залежать засоби, які допомагають реалізувати мету; тобто складання кошторису проекту відповідає на питання «Як це зробити?».

- взаємодія, у процесі побудови якої прийнято виокремлювати наступні стратегії: орієнтація на себе, об'єктивна парадигма, авторитарний стиль взаємодії; орієнтація на розв'язання основних завдань; стратегія маніпулювання; орієнтація на інших;

- суб'єктивна парадигма, стратегія партнерської взаємодії є найбільш оптимальною у проектній діяльності, оскільки саме порозуміння,

побудова і реалізація проекту на корпоративних, синергетичних засадах є сьогодні передумою ефективного розв'язання соціальних проблем через залучення проектних технологій.

- очікуваний результат є заключним елементом цієї структури; основним критерієм для визначення ефективності результату є ступінь і характер досягнення головної мети проекту та його основних завдань [17, с.19]. Така структура проектування інваріантна і може застосовуватися в різних сферах.

Що стосується етапів виконання соціального проекту, то вони залежать від підготовчої роботи, яка була проведена: чи визначена мета, задачі, завдання, тобто наскільки осмислений проект, концепція реалізації в плані роботи, здійснено фінансове та ресурсне забезпечення та оцінка проекту. Важливою складовою є захист проекту, його фінансування (звернення до меценатів, до органів місцевого самоврядування, програма фандрайзингу) з метою пошуку підтримки для реалізації. У менеджменті управління реалізацією проекту використовується такі види контролю:

- попередній контроль, який здійснюється на підготовчому етапі з метою перевірки забезпеченості матеріально-технічними, фінансовими ресурсами та кадрами;
- поточний контроль здійснюється на кожному етапі відповідно до показників і строків виконання;
- заключний контроль проводиться на завершальному етапі роботи для отримання інтегральної оцінки досягнень, результатів проекту;

Моніторинг, який застосовується в ході виконання проекту фіксує динамічні зміни умов життєзабезпечення проекту, дає основу для проведення корекції дій, перезавантаження ресурсів, осмислення результатів. [35].

У роботі закладів соціальної сфери проектування посідає ключове місце і продовжує набувати особливої вагомості. На сьогоднішній день практично не існує жодної соціальної або соціально-педагогічної установи,

служби, яка б не залучала у розв'язання проблем соціальне проектування. Особливо це стосується таких інституцій, які пов'язані передусім із соціальною, виховною, навчальною діяльністю. Йдеться переважно про освітньо-виховні установи - загальноосвітні школи, дозвілові об'єднання, вищі навчальні заклади тощо. Останні й становлять особливий інтерес для нашого дослідження.

Звернемося до аналізу соціального проекту «Природа, Я, Суспільство», який був реалізований студентською і шкільною молоддю м. Полтава (2017 рік) задля вирішення проблеми забруднення навколишнього середовища, а саме навколо річки Тарапунька, що протікає через усі райони міста, є найбільшою з п'яти малих річок м. Полтава.

Цей соціальний спрямований на збереження природи і формування екологічної свідомості суспільства загалом і студентської молоді зокрема. Проект був втілений на базі Полтавського державного університету факультете психології та соціальної роботи.

Проаналізуємо цей проект згідно структурної логіки викладу основних етапів його реалізації.

Актуальність проекту. Обґрунтування проблеми, на розв'язання якої спрямовано проект. На цьому етапі обґрунтовується серйозного втручання у проблему забруднення довкілля, особливо, а рівні громадянської свідомості. Підвищення рівня екологічної свідомості суспільства. Екологічна криза – це одна із проблем в якій знаходиться Україна. Полтавська область теж має ряд екологічних проблем. Якщо не відбудеться суттєвих змін між організаціями, які контролюють стан довкілля та населення яке проживає на території області, то це може призвести до екологічної катастрофи.

При плануванні екологічної роботи потрібно орієнтуватися на багаторічну перспективу в галузі екологічного виховання молоді. Одним з напрямків проекту – є екологічна освіта для людей, які приймають важливі рішення: держслужбовці, екологи, які працюють на фабриках та заводах,

керівники промислових підприємств, агрономи, фермери керівники сільськогосподарських підприємств. Покращити екологічну свідомість населення через підвищення її рівня викладачів та керівників навчальних закладів.

Засоби масової інформації, журналісти мають формувати у населення екологічну свідомість, що приведе до покращення природоохоронної діяльності. Для покращення екологічної освіти населення залучати у пресі матеріали провідних спеціалістів в екологічній, природоохоронній діяльності.

В обґрунтуванні актуальності проекту додається, що пріоритетним напрямком розвитку екологічної свідомості є реалізація концепції безперервної екологічної освіти. Учні не тільки повинні засвоювати знання з даної теми, а й вміти використовувати ці знання на практиці позашкільних закладах екологічної освіти. Під час таких занять учні самостійно виконують певний вид роботи: прибирання території навколо шкіл та установ, очищення парків, лісових масивів, прибережних зон, проведення озеленення: посадка дерев, висівання квітів на клумбах та догляд за ними, випуск інформаційних бюлетенів. Усе це сприяє розвитку молодого покоління патріотичних, екологічних, природоохоронних якостей. Молодь під час таких акцій не лише покращує умови проживання на певній території, а й виховує бережне ставлення до довкілля. В час глобальних екологічних проблем ця тема є важлива і педагоги мають все зробити, щоб сформувати екологічне мислення молоді.

Мета проекту:

- показати населенню, що проблеми охорони довкілля є важливими в громаді, сприяти залученню до пропагування здорового способу життя, виховувати екологічне мислення молоді;
- посадити зелене насадження на березі річки, очистити берег від пластикових відходів;

- упорядкувати сміттєзвалище;
- всі заходи по природоохоронній роботі висвітлити в засобах масової інформації;

Завдання проекту: поліпшити стан навколишнього середовища, із залученням спонсорів, громадськості.

Учасники проекту (суб'єкти, об'єкти). У проекті взяли участь студенти та волонтери Полтавської державної аграрної академії, тобто головним ініціатором і основним суб'єктами проектної діяльності виступив студентський соціум .

Підведення підсумків.

У процесі реалізації вищезазначеного соціального проекту з метою виховання екологічного мислення та культури громадськості у роботу було залучено низку інтерактивних заходів та цікавих ідей. Так, наприклад, для проведення соціальної акції в контексті проекту було виготовлено спеціальні таблички з такими написами:

- Сьогодні дбаєш про природу - завтра вона дбає про тебе!
- Збереження природи - наш обов'язок!
- Спочатку екологія - потім ідеологія!
- За дерева, за воду, за нашу природу!
- Один за всіх - і всі за чистоту!
- Будь особливим - не сміти!
- За живу природу!

Вони були розміщені вздовж річки, так, щоб люди, перебуваючи на березі річки мали змогу, дивлячись на ці надписи, замислитися над своїми діями чи бездіяльністю по відношенню до природи.

Наступним кроком проектної діяльності була ціла низка просвітницьких заходів - круглі столи, тематичні лекції, фотовиставки, екоконкурси, вулична агітація та інші. Цікавим є те, що усі вищезазначені

акції мають інтерактивний характер, що додає проекту цінності і певної гарантії його ефективності, оскільки люди, особливо молодь, залучається, як правило, до таких дій, які є цікавими і дієвими [44].

Таким чином можна узагальнити, що проектування сьогодні міцно увійшло майже в усі сфери професійної діяльності. Особливої вагомості воно набуває саме у соціальній сфері. Саме тому останніми роками збільшився науковий і суто практичний інтерес дослідників, соціальних працівників до проектних технологій. Стрімке зростання кількості соціальних проектів, які сьогодні втілюються у соціальній сфері майже в усіх країнах світу на базі навчальних, освітніх інституцій, соціальних, дозвіллевих центрів, закладів культури тощо, свідчить про соціальну спроможність і високу ефективність цієї технології, яка, по суті, залишається інноваційною з огляду на залучення інноваційних ресурсів у реалізацію проектів.

1.3. Інноваційний досвід проектної діяльності у вітчизняній та зарубіжній практиці

Сучасне українське суспільство стикається з різноманітними проблемами, але найгострішими є проблеми молоді, яка залишається найвразливішою верствою населення. З метою розв'язання різних проблем саме студентства у різних країнах світу створюються та реалізуються проекти, що спрямовані на поліпшення умов життя та організацію культурного відпочинку, створення кращих умов для їх професійної підготовки та працевлаштування, розвитку громадської активності, ініціативності, життєвої позиції.

Особливий інтерес в досвіді соціальної проектної діяльності зі студентською молоддю становлять проекти, у яких їй належить суб'єктна роль. Благодійність і волонтерська діяльність є проявом такої ролі у єврейському світорозумінні.

Виховання студентів у дусі традицій милосердя та благодійності можна спостерігати у соціальному проекті «Гілель», де реалізується безліч волонтерських, благодійних та соціальних програм для представників усіх вікових груп єврейських громад. Молоді люди допомагають літнім і нужденним, інвалідам, ветеранам, людям поважного віку, особам, які працюють з дітьми і однолітками з особливими потребами. Студенти регулярно розробляють соціальні адресні міні-проекти, різноманітні програми для підопічних благодійних фондів «Хесед», учасників програм общинних, переважно єврейських центрів, недільних шкіл тощо. Вони відвідують літніх членів громади вдома, а під час «альтернативних канікул» разом зі студентами з США ремонтують будинки і квартири нужденним, тобто реалізують соціальну діяльність на волонтерських засадах.

При цьому волонтерська та громадська діяльність «Гілеля» не обмежується єврейською громадою. В останні роки студенти реалізують багато соціальних програм, які покликані допомогти самим різним верствам населення: вихованцям дитячих будинків та інтернатів, людям з особливими потребами, літнім людям та людям, які опинилися у важкій життєвій ситуації. Головним підсумковим соціальним проектом «Гілеля», який набув загального масштабу, увібрав в себе весь багаторічний досвід та всі напрями волонтерської і соціальної діяльності став проект «Тиждень добрих справ», завдяки якому у розробників проекту з'явилися численні партнери з-поміж благодійних організацій, спонсорів і просто небайдужих громадян [42].

Інтерес представляє молодіжний проект громадянської освіти Європейського союзу «Молодь у дії», що спрямований на підтримку молодіжної ініціативи та спільних міжнародних проектів. Цей проект був створений у 1988 р. у зв'язку з бажанням країн-членів Євросоюзу надати фінансову підтримку, що виходить за межі формальної освітньої системи у молодіжному середовищі, розвиває співпрацю на міжнародному рівні. З

часом і зміст, і форма цього проекту змінилися, розвинулися і збагатилися саме соціальною складовою.

Актуальними є проекти виконані під егідою Британської ради – недержавного структурного органу уряду Великої Британії, який створений, як благодійна організація, діяльність якої спрямована на поширення британської культури за межами країни, на розбудову взаємовигідних культурних та освітніх відносини, на об'єктивне розуміння і підтримку творчих ідей і досягнень креативної молоді. Закордонна діяльність організації охоплює до 233 населених пунктів у 107 країнах. Британські офіси здійснюють свою діяльність в Лондоні, Манчестері, Единбурзі, Белфасті, Кардіффі та Кембриджі і головне управління у Спрінг-Гарденз, недалеко від Вайтхоллу в центральному Лондоні.

Британська рада виступає виконавчим агентом і лобіює інтереси департаментів британського уряду. Навчання/викладання, мистецтво, наука і суспільство є основними напрямками діяльності. Вона наглядає спільно з Радою британських міжнародних шкіл (COBIS), Національною асоціацією британських шкіл в Іспанії (NABSS), Європейською радою міжнародних шкіл (ECIS) за діяльністю британських шкіл, що працюють на міжнародному рівні. Також співпрацює з Департаментом у справах дітей, шкіл і сім'ї (DCSF), допомагаючи трьом мільйонам дітей здобути міжнародну шкільну премію, щоб підвищити їх розуміння і ціннісне сприйняття інших культур.

Кожен вищий навчальний заклад України має свої актуальні проблеми, в них проводилися дослідження результатом якого є отримання грантів від Британської ради. Вона надала кошти для вирішення соціальних проблем ЗВО, це дало встановити партнерські відносини між країнами та налагоджувати академічні зв'язки між вищими навчальними закладами України та Британії.

Гранти Британської ради дозволяють науковцям обох країн проводити дослідження, у сферах пов'язаних насамперед з покращенням

життєдіяльності населення, розвитку наукового потенціалу держав. Таким прикладом є проект «Summer space», підтриманий радою та реалізований головою комітету Молодіжного банку ініціатив міста Ніжин, ГО «Лабораторія ініціативної молоді», депутат Молодіжної ради Ніжинської міської ради Ніжинської ОТГ, Гузь Анастасією.

З 1 січня 2007 року була запущено новий проект «Молодь у дії» (Youth in Action), який був розрахований на період 2007-2013 рр. Проект мав на меті підтримувати формування молоді як категорії активних громадян в широкому сенсі, а також розвивати самоусвідомлення молодих людей як громадян Європи; підтримувати толерантний спосіб мислення серед молоді, звертаючи особливу увагу на збільшення соціальної взаємодії в Євросоюзі; покращувати взаєморозуміння серед молоді різних культур; спонукати до покращення якості діяльності, спрямованої на підтримку молодіжних заходів та забезпечувати безперервну діяльність організацій, що працюють з молоддю; підтримувати спільну діяльність у сфері молодіжної роботи в Європі, залучати молодь до процесу управління державою, формувати активну громадянську позицію, розвивати просоціальну активність підростаючого покоління.

Проект складається з кількох програм:

1. "Молодь для Європи" / Youth for Europe, підтримує активну громадянську позицію, участь молодих людей у житті суспільства і творчість, молодіжні обміни, молодіжні ініціативи та молодіжну демократію.

2. Європейська Волонтерська Служба / European Voluntary Service, допомагає молоді розвивати почуття солідарності через індивідуальні або групові форми роботи, некомерційну, неоплачувану діяльність.

3. Молодь у світі / Youth in the World, просуває партнерство і обміни серед молодих людей і молодіжних організацій по всьому світі.

4. Системи підтримки молоді / Youth Support Systems, включають в себе різні заходи з підтримки; працюють з молоддю і молодіжними організаціями.

5. Підтримка європейської співпраці в молодіжній сфері / Support for European Co-operation in youth field, підтримує співробітництво в сфері молодіжної політики на європейському рівні, особливо шляхом налагодження діалогу між молодими людьми і інституціями управління [36].

Проект ЄС під назвою «Erasmus +» планує у 2014-2020 рр. збільшити навички та працевлаштування, а також модернізації освіти, підготовки кадрів і роботи з молоддю. За семирічний строк цей проект розвине свій бюджет до 14,7 млрд Є, що на 40% збільшено порівняно з поточним рівнем витрат. Це є свідченням прихильності ЄС до інвестування в галузі соціальної та соціально-освітньої роботи з молоддю.

Проект «Erasmus +» надає можливість більше 4 мільйонів європейців вчитися, отримати досвід роботи і волонтерської діяльності за кордоном. Важливим є те, що «Erasmus +» підтримує транснаціональні партнерські зв'язки між освітніми закладами, щодо підготовки кадрів, між молодіжними установами та організаціями з метою зміцнення співробітництва та надання молоді більших можливостей для саморозвитку та самореалізації, здійснює підтримку місцевих проектів, направлених на розв'язання транскордонних проблем, таких, як, безробіття, бідність, насильство, ксенофобія, расизм тощо. «Erasmus +» об'єднує сім існуючих програм ЄС у галузі освіти, підготовки кадрів і молоді. Окрім того у проекті відводиться значна частина заходів, спрямованих на підтримку спорту у молодіжному середовищі [33].

Проектна діяльність активно використовується для вирішення проблем студентської молоді у Голандії. Так, у 2002 році був реалізований проект *Thuislozen Team* (ТТ) - робота з молоддю, яка не має постійного місця проживання та підлітками. У містах Голандії працюють спеціальні бюро, що займаються цією діяльністю Бюро ТТ у Роттердамі складається з чотирьох

соціальних працівників, які працюють 28 підлітками. До цієї роботи крім них залучаються інші спеціалісти. У проекті беруть участь молодь без постійного місця проживання, не порушували правил в громадських місцях та не скоювали злочинів. У своїй роботі спеціалісти не використовують ніяких насильницьких способів залучення молоді у свою діяльність. У бюро ТТ приходять тільки та молодь, яка хоче змінити своє життя, хто готовий прийняти допомогу й одночасно взяти на себе відповідальність за реалізацію своїх життєвих планів. В даний час існує запис підлітків на включення в систему роботи бюро ТТ [37].

Звернемося до аналізу проектної діяльності у студентському середовищі республіки Білорусь. Студенти Гродненського державного університету імені Янки Купали беруть участь у реалізації масштабного проекту «Заповідано пам'ятати, цінувати і берегти нам, онукам Перемоги», мета якого - патріотичне, духовно-моральне виховання молоді, збереження спадкоємності поколінь і зміцнення духовних основ білоруської держави. Даний проект передбачає різноманітні форми та напрями діяльності: науково-дослідницьку, шефську, пошукову, методичну, художню творчість. В рамках реалізації даного проекту був створений студентський патріотичний клуб «Родина», що об'єднав у своїх рядах студентську молодь, викладачів, представників ветеранської організації університету. Активна робота клубу «Родина» ведеться за трьома напрямками: історико-патріотична і волонтерська робота; науково-дослідна робота; розвиток інтернаціональних зв'язків. Студенти готують святкові вечори зустрічей ветеранів напередодні Нового року, Дня захисників Вітчизни і Збройних Сил Республіки Білорусь, Дня Перемоги. Не менш важливим є й увагу до ветеранів у дні їх народження та ювілеїв.

В університеті ведеться цілеспрямована робота по підвищенню ролі сім'ї та відповідальності батьків у вихованні дітей, підготовці молоді до сімейного життя, пропаганду сімейних цінностей, кращих зразків сімейного

виховання з метою профілактики соціального і латентного сирітства, сімейного неблагополуччя. З цією метою на базі соціально-педагогічної та психологічної служби Управління виховної роботи з молоддю був створений Клуб молоді сім'ї. Організована робота студентської Жіночої ради. Щорічним стало проведення Днів сім'ї в університеті. На базі Клубу молоді сім'ї реалізується проект «Планета щасливих людей». Активну участь в реалізації заходів даного проекту беруть студенти з числа сиріт та студенти-інваліди (за технологією «рівний навчає рівного»).

В Україні реалізовано цікаві проекти. Це проект «Об'єкт уваги», автором якого є Кропивницька місцева дитяча громадська організація «Співдружність», спрямований на збільшення кількості молоді, що бере активну участь у житті свого міста, привернути увагу суспільства і влади до проблем молоді. В рамках проекту проводяться інформаційні кампанії і дискусії з найбільш актуальних молодіжних проблем. По кожній проблемі здійснюються дослідження громадської думки серед молоді та ток-шоу за участю молодих людей і дорослих, які відповідають за вирішення розглянутої проблеми. Одночасно оголошується молодіжний конкурс соціальної реклами. Результати проекту узагальнюються у методичному збірнику, який направляється в органи влади та інші структури, що впливають на вирішення молодіжних проблем.

З метою покращення економічної соціалізації підростаючого покоління створено проект «Я відкриваю бізнес», ініціатором якого є «Інноваційна Школа Бізнесу» (місто Харків). Цей проект спрямований на організацію заходів задля набуття молоддю практичних умінь і навичок в області економіки і управління, а також створення умов для успішного працевлаштування молодих людей. В рамках проекту формуються команди, учасники яких виконують ролі директорів, маркетологів, менеджерів. Пройшовши навчання основ інноваційного менеджменту, команди розробляють міні-проекти, спрямовані на розвиток бізнес-структур регіону -

фірм і підприємств, які беруть участь в реалізації проекту. Оцінювання проекту здійснюється експертною радою, до складу якої входять представники бізнесу, влади, вузів. Команди, які займають 1, 2, 3 місця, отримують можливість проходження стажування на провідних підприємствах міста.

У 2014 році в м.Дніпро було розроблено соціальний проект для студентської молоді «Молодь будує Україну». Учасники мали можливість розвивати свої ділові навички у процесі ігрового навчання. Було підготовлено 150 напрямків роботи соціально орієнтованого бізнесу, серед яких: екологічне харчування, мистецтво, освіта, розвиток малого бізнесу тощо [31].

У 2017 року було реалізовано соціальний проект «Піраньї КРОКу – студенти-підприємці», який набув загальноукраїнського формату. По суті – це проект неформальної освіти для студентів 3-5 курсів Університету та коледжів "КРОК" міста Київ. Головна мета цього проекту - розвиток підприємницьких навичок студентської молоді. Основні складові цього проекту - це курс тренінгів від експертів - представників провідних компаній-партнерів; тренінги з розвитку ділових компетенцій; історії успіху від бізнесменів; розробка бізнес-плану створення та організації діяльності підприємств у командах.

У контексті цього проекту студентами здійснюється проектування-розробка моделі малих підприємств, таких як: школа англійської мови, туристична фірма, центр профорієнтації та інші. Більш того, учасники проекту не обмежуються лише проектуванням, а намагаються розпочати свою роботу на базі інших підприємств, втілюючи свої ідеї на практиці. Цікавим є те, що кращим, найбільш творчим учасникам проекту за результатами проекту гарантується працевлаштування на провідних підприємствах міста [33]. Багато випускників мають досвід роботи в іншій країні, проходячи стажування в волонтерській або професійній діяльності.

Так з'являється покоління лідерів, що через високий творчий потенціал позитивно впливає на суспільство і продуктує нові соціальні цінності [40].

У зв'язку з вищезазначеним зауважимо, що з 11 лютого 2015 року у рамках Форуму «Найкращі соціальні проекти України — 2015» було розглянуто соціальні проекти які брали участь у Всеукраїнському конкурсі «Найкращі соціальні проекти України - 2015». Це перша спроба в Україні зібрати базу соціальних ініціатив для вивчення, тиражування, аналізу та пошуку індикаторів подальшого розвитку.

У конкурсі взяли участь соціальні проекти, направлені на вирішення гострих соціальних проблем за напрямками:

- Навчання, виховання, освіта та розвиток дітей та молоді;
- Здоров'я та благополуччя в суспільстві;
- Охорона навколишнього середовища та сталий розвиток;
- Підтримка науки і культури;
- Корпоративна соціальна відповідальність;
- Благодійність.

Для масштабних соціальних змін і розвитку держави потрібно створити ресурсні середовища. Це можливо зробити при ефективній взаємодії представників бізнесу, влади та суспільства, саме це і стало метою проведення форуму «Найкращі соціальні проекти України». Робота Форуму має велике значення для вирішення низки важливих соціальних проблем, вирішення яких позитивно впливає на розвиток суспільства, тому це робота оцінена та підтримується державними органами влади, Українського національного комітету, Міжнародною торговою палатою України ICC Ukraine, ВГО «Українська асоціація маркетингу», Європейською бізнес асоціацією (ЕВА), Європейською асоціацією маркетингу (ESMA), Посольством Малайзії, Швеції, Канади, Японії, Австрії та Великобританії, а також провідними українськими та міжнароднимимедіа [41].

В Ізмаїлі завдяки ініціативі громадських молодіжних організацій реалізується низка проектів різного спрямування. Більшість із них покликані забезпечити комфортні моральні, соціальні, економічні умови для творчої самореалізації підростаючого покоління. Так, у місті вже 5 років діє Клуб молодіжної творчості «ID», завданням якого є підтримка молодіжних творчих ініціатив в будь-якій сфері діяльності. Клуб співпрацює з музичними групами, театральними та танцювальними колективами, окремими виконавцями, а також з багатьма творчими людьми. У клубі працюють професійні музиканти, які готові поділитися своїми знаннями, вміннями і досвідом з молодими виконавцями.

Клуб «ID» пропонує допомогу і тьюторську підтримку професійних музикантів, різнобічну допомогу музикантам-членам клубу. В рамках цього проекту організуються концерти, фестивалі, розвивається у місті культурна діяльність, пропагандується творче дозвілля для молоді, розробляється соціальна реклама, спрямована на залучення молоді до соціально схвалюваної творчої діяльності тощо [45].

Завдяки діяльності Клубу молодіжної творчості «ID» і його співпраці з різними благодійними організаціями організуються благодійні концерти задля збору коштів нужденним. Звернемося до досвіду іншої місцевої організації Ізмаїльської громадської організації «Право на майбутнє». У 2018 році завдяки проектній діяльності цього об'єднання було проведено низку благодійних акцій за підтримки інших громадських організацій, як-от, «Гармонія», «При дунайський центр громадських ініціатив». Зібрані кошти було перераховано на допомогу дітям, хворим на гемофілію [43].

Не меншої популярності і вагомості набуває проектна діяльність і у нашому регіоні. За 2018-2019 роки у Чернігівській області було реалізовано такі соціальні проекти: «Соціально-психологічна підтримка дітей вимушених переселенців», Створення «Території корисного дозвілля для осіб з

інвалідністю», «Мобільний пункт харчування бездомних та малозабезпечених осіб м.Чернігова».

З 7 травня 2019 року в Ніжині отримав реєстрацію міський Молодіжний центр, діяльність якого тривала вже майже три роки на волонтерських засадах. Діяльність центру будується на Типовому положенні про молодіжний центр та про експертну раду при молодіжному центрі. [Додаток А]. Так, у 2016 році, ініціаторами молодіжного руху був розроблений проект соціальної дії «Молодь діє –місто радіє», він був підтриманий грантом по програмі «Активні громадяни» Британської ради. Спрямований на активізацію учнівської молоді у ЗСО, популяризація діяльності Ліги старшокласників м.Ніжина. В цьому ж році був презентований Лігою старшокласників проект «Молодь Ніжина 2020» , який отримав фінансову підтримку міської ради.

У 2017 році був представлений проект « Диво пластик », мета якого полягала у підвищенні екологічної свідомості громадян міста. Результатом реалізації проекту стало облаштування еко-майданчику «Диво пластик» на території парку Шевченка.

Програма «Молодіжний банк ініціатив» громадської організації «Лабораторія ініціативної молоді» (2017 рік) отримала фінансову підтримку від ПРООН в Україні на суму 52700грн. Завдяки цим коштам було підтримано 4 молодіжні проекти:

- ✓ « Скажена валіза», мета якого полягала в отриманні коштів на облаштування молодіжного центру;
- ✓ « Наш дім –природа», на кошти ортримані на проект закупили контейнери для роздільного сміття в школах Ніжина;
- ✓ «Учнівська мрія», про облаштування куточка у класній кімнаті;
- ✓ «Foreign Languages Art», з ініціативи творчої молоді факультету іноземних мов, за кошти отримані від проекту, було оздоблено рекреацію факультету.

Результат діяльності «Молодіжного банку ініціатив» полягав в активізації молодіжного руху в м. Ніжині, в доведенні на практиці можливості реалізації власних сил колективів і окремих молодих громадян в житті громади.

З 2018 року працює адвокаційний проект « Молодіжній раді в Ніжині бути!», на реалізацію якого отримано грант від ПРООН в сумі 75000. На отримані кошти створена молодіжна рада; розроблено наступний проект «Адвокація створення та облаштування молодіжного центру», проводились різного рівня заходи з активізації партнерської взаємодії молоді та місцевої влади.

За результатами 2019 року Молодіжний центр знову стає кращою практикою молодіжної роботи 2019 року: проект від Британської ради по програми Активні громадяни «Summer Space» метою якого стало створення відкритого простору для молоді на майданчику біля молодіжного центру.

Отже, проаналізувавши і вітчизняний, і зарубіжний досвід проектної діяльності, можна дійти висновку, що з кожним роком зростає кількість соціальних проектів, спрямованих на вирішення різнобічних проблем у молодіжному середовищі. Це свідчить про те, що світова спільнота останнім часом стала звертати більше уваги на проблеми підростаючого покоління. Велику кількість сучасних проектів спрямовано на підтримку саме студентської молоді — інтелектуальної еліти суспільства, адже сьогоденне студентство - це наше завтрашнє майбутнє.

Висновки до I розділу

На підставі вивчення та аналізу теоретичних досліджень з психології, педагогіки, соціальної педагогіки можна зазначити, що одним із оптимальних шляхів підвищення ефективності підготовки і професійної діяльності соціальних працівників та педагогів є проектування, сутність якого полягає в тому, що бажаний результат досягається через визначення мети, завдань,

підходів, принципів, планів, методів, конкретизованих у методиках і технологіях.

У розділі висвітлено теоретичні аспекти проектної діяльності. Проектна діяльність фахівця-педагога є об'єктом наукових досліджень таких вчених, як Дж. Айрінг, В. Безруков, І. Бьом, Д. Жак, Н. Крилова, Г. Найдено, Й. Снайдер, Ф. Столлер, Х. Томас, А. Флітнер, М. Хохлова та ін. У вітчизняній соціально-педагогічній науці з-поміж провідних дослідників проектної діяльності слід виділити О. Безпалько, І. Звереву, О. Білу та ін.

Здійснено аналіз ключового для нашого дослідження поняття — «проектування». Сам термін походить від латинської - «projectus», буквально означає «кинутий вперед» й розуміється переважно як цілеспрямована діяльність по знаходженню шляхів розв'язання проблем і здійсненню змін у навколишньому середовищі (природного або штучного).

Класифікуючи різновиди соціального проектування, науковці виокремлюють так його види: соціально-економічне, соціально-політичне, соціокультурне, соціально-медичне, соціально-педагогічне. Встановлено, що на відміну від соціальних проектів, які спрямовані на перетворення та вдосконалення соціуму, суспільних відносин і процесів, педагогічний проект сфокусований на вирішенні завдань освіти та виховання.

У соціальній сфері проектування займає вагоме місце і є провідною технологією у вирішенні багатьох проблем суспільства. Соціальне проектування - це теоретична і одночасно практична діяльність по впровадженню соціальних інновацій.

Проектна діяльність стала дуже поширеною і набула стрімкого розвитку як у розвинутих країнах, так і у країнах, що розвиваються. Більш того, проектування соціального напрямку об'єднує всі країни між собою, маючи на меті єдину мету - допомогу нужденним. З метою розв'язання різних проблем саме студентської молоді у різних країнах світу створюються та

реалізуються проекти, що спрямовані на поліпшення умов життя та організація культурного відпочинку майбутніх фахівців, створення кращих умов для їх професійної підготовки, допомога у працевлаштуванні.

У розділі проаналізовано провідний інноваційний досвід проектної діяльності у вітчизняній та зарубіжній практиці. Особливий інтерес становлять проекти, у яких студентам належить саме суб'єктна роль у реалізації проектних заходів. У зарубіжній практиці особливої популярності набули такі проекти: проект громадянської освіти Європейського союзу «Молодь в дії», що спрямований на підтримку молодіжної ініціативи та спільних міжнародних проектів і складається з таких програм, як: «Молодь для Європи», Європейська Волонтерська Служба, Молодь у світі, Системи підтримки молоді, Підтримка європейської співпраці в молодіжній сфері; проект «Гілель», в якому реалізуються волонтерські, благодійні та соціальні програми для представників усіх вікових груп єврейських громад; проект ЄС «Erasmus плюс», який має на меті покращення професійних навичок молоді та її працевлаштування, модернізувати освіту, підготувати кадри для роботи з молоддю; проект «Thuislozen Team» (досвід Голандії), що реалізує програми роботи з бездомною молоддю та підлітками).

В Україні сьогодні стрімко розвивається проектна діяльність у молодіжному середовищі. У розділі наведено приклади соціальних і соціально-педагогічних проектів, які реалізуються переважно зі студенткою молоддю, і проаналізовано основні напрями проектної діяльності. Особливий інтерес становлять такі з них, як: «Молодь будує Україну», де учасники мають можливість розвинути свої ділові навички; «Природа, Я, Суспільство», який був реалізований студентською молоддю м. Полтава, задля вирішення проблеми забруднення навколишнього середовища; проект неформальної освіти для студентів «КРОК», м. Київ, спрямований на розвиток підприємницьких навичок студентів;

Проаналізовано також регіональний досвід реалізації соціальних проєктів. Акцентовано увагу на таких, що діють у межах м.Ізмаїл: Клуб молодіжної творчості «ID», завданням якого є підтримка молодіжні творчі починання в будь-якій сфері діяльності; МГО «Нове покоління Європи» реалізує соціальні проєкти різних напрямків (активізація громадської активності, залучення молоді до розвитку правової української держави, сприяння самовизначенню, самоорганізації, самореалізації, саморозвитку молодих людей; соціально педагогічний проєкт з профілактики раннього материнства у студентському середовищі на базі ІДГУ та інші.

Отже, проаналізувавши і вітчизняний, і зарубіжний досвід проєктної діяльності, можна дійти висновку, що з кождним роком зростає кількість соціальних проєктів, спрямованих на вирішення різнобічних проблем у молодіжному середовищі. Це свідчить про те, що світова спільнота останнім часом стала звертати більше уваги на проблеми підростаючого покоління. Велику кількість сучасних проєктів спрямовано на підтримку саме студентської молоді – інтелектуальної еліти суспільства, адже сьгоднішнє студентство – це наше завтрашнє майбутнє.

РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА РОБОТА ПО ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДІЖНИХ ПРАЦІВНИКІВ

2.1. Соціалізуюча роль студентського середовища

Зважаючи на те, що серед сучасних соціальних проектів особливої актуальності набули такі, що створені переважно для молоді, слід відмітити, що студентство виступає не лише об'єктом, а перш за все суб'єктом проектної діяльності. Йдеться про те, що саме студентський вік відіграє особливу роль у становленні особистості майбутнього фахівця. Це - період вияву соціальної активності, самостановлення як громадянина, професійного і життєвого самовизначення. І саме студентському середовищу з-поміж усіх впливових чинників належить на цьому етапі провідна соціалізуюча роль у становленні особистості фахівця соціальної сфери.

Аналіз ключового для нашого дослідження поняття дозволив визначити, що студент (від лат. «studens, studentis» перекладається як «той, хто наполегливо працює, вчиться») - це учень вищого, у деяких країнах і середнього навчального закладу. В «Українському педагогічному словнику» поняття «студент» трактується як учень вищого навчального закладу [13, с.298-300].

За часів Середньовіччя у Римі людей, які навчалися, називали студентами. У філософському енциклопедичному словнику зазначено, про те, що з появою університетів у XII столітті студентами називали тих хто викладав, а пізніше з появою вчених звань для викладачів (магістр, професор та ін.) - тільки для учнів [20, с.12].

У сучасному суспільстві в умовах національного і державного самовизначення, підвищується значення його суб'єкта – інтелігенції, яскравим представником якої є студентство – соціальна група з певними

характеристиками, а саме: реальним існуванням, виконанням певних функцій в громаді, дотриманням соціальної поведінки членами групи до якої належить, наявністю систем цінностей, цілісністю та самостійністю відносно інших соціальних груп, з характерною спільністю побуту, системою цінностей, культури[11].

Зауважимо, що сучасне студентство бере активну участь у житті суспільства, завжди є ініціатором й каталізатором багатьох демократичних реформ у суспільстві. І саме студентству сьогодні належить особлива роль у перетворенні і вдосконаленні соціальних процесів майже у всіх сферах життя.

Так, дослідниця В. Горяніна вважає, що студенти – це об'єднання молодих людей, що мають свої завдання, мету, цілі. Разом з тим – це люди, які навчаються в закладах і при цьому володіють індивідуальними та специфічними ознаками.

Студенти перебувають у постійному пошуці сенсу життя, та очікують позитивних зміни у суспільстві. Але студенти ще мають недостатній життєвий досвід, оцінюють події та явища формально, при цьому критикують, а не вказують на недоліки. Особливо ці риси загострюються у студентів на етапі їх входження у студентське життя, тобто на перших курсах навчання у вищій школі.

Молодь, є важливим потенціалом соціального, економічного, політичного розвитку суспільства, при виконанні програми навчання стосовно професійних та соціальних обов'язків[10, с.8]. В Законі України «Про вищу освіту», студент (слухач) – це особа, яка зарахована до ЗВО, при цьому навчається за обраною формою: денна, вечірня, заочна, дистанційна, для отримання певної освітньо-кваліфікаційну категорію[12].

Студентів можна поділити на певні групи по їх ставленню до вибору професії:

- студентів, які мають сформовані професійні нахили до навчання, та ознайомлені аспектами майбутньої професії;
- студентів, які ще не мають сформованого уявлення про майбутню професію, через низьку професійну мотивацію до навчання та діяльності;
- студентів з негативним ставленням до обраної професії, з низьким уявленням про неї, з загально визнаними в суспільстві цінностями вищої освіти, які не визначають власну мотивацію вибору.

Студентський вік – це період розвитку людини, як особистість. До них належить формування професійних світоглядних, громадянських якостей майбутнього фахівця. Соціалізація складу студентства – це соціальні особливості студентської молоді. Для студентства притаманні такі ознаки: суспільно-підготовча, навчально-підготовча. Володіння студентами соціальних якостей та показник міри їх впровадження показує рівень соціалізованості. Сучасне студентське життя це подвійна соціалізація. Соціалізація першого порядку – засвоєння нового соціального становища студента та передбачає нову систему навчання, соціального буття, засвоєння цінностей. Соціалізація другого порядку – студент в ЗВО готується до свого майбутнього професійного статусу у навчальному закладі та практичний період – входження в нове соціальне становище, та виконання в суспільстві відповідних функцій.

Процес соціалізації – це сума цілеспрямованих та відносно контрольних впливів. Основними учасниками є студенти і викладачі, які забезпечують виховання особистості. Під час соціалізації в процесі життєвої взаємодії у студентів формуються навички діяльності, принципи поведінки, розвиваються психічні якості особистості. Це дає можливість студентам підготуватися до життя в суспільстві [11].

Основними напрямками підвищення ролі ЗВО у процесі соціалізації студентів: приділяти більше уваги професійній орієнтації(створювати ситуації, під час яких студенти зможуть обирати професії, свідоме

визначення майбутньої професії може бути значущим для успішної соціалізації студентів); невідповідність рівня підготовки спеціалістів з вищою освітою до вимог професійної діяльності (необхідність взаємодії ЗВО з потенційними роботодавцями); цивільна підготовка ЗВО фахівців для конкретних підприємств (спільно формуються програми, проходження практики та працевлаштування). Вища освіта виконує стабілізуючу функцію та сприяє адаптації студентів, та формує готовність до нових життєвих умов.

Отже, соціалізація – це процес під час якого особистість здобуває певну систему знань, норм, цінностей, досвід, розширює свій потенціал за рахунок вироблення власної, ґрунтовної системи поглядів на життя, що базується на знаннях, компетенція, сформованому життєвому ідеалу моделі поведінки, індивідуальному стилю діяльності та прийняття рішень, управління власними емоціями та емоціями інших людей, культури людських взаємовідносин, культури спілкування [11].

При успішній соціалізації особистість має виражену соціальну спрямованість, самовизначається, самореалізується, продуктивно адаптується. Під час цього процесу студенти формують світогляд, виробляють місію (стратегічні фіцлі своєї діяльності і діяльності групи), мотиви, інтереси, потреби, почуття компетентності. Це відбувається при систематичній та планомірній організованій роботі. В наш час проблема соціалізації набуває особливого значення, бо за роки навчання студент одержує знання, але не завжди готовий практично виконувати функції в суспільстві.

Недостатня соціалізація молоді є недоліком і виховної роботи (неналежний стан гуртожитків, бракує місць для змістовного проведення вільного часу, слабе інформування та прищеплення навичок молоді із соціальних питань). Відповідно, духовні орієнтири та морально-етичні

норми сімей де виховуються студенти були піддані впливу багатьох факторів, що призвело до змін у світоглядних цінностях.

Соціалізація студента під час навчальної діяльності здійснюється у групах, тут же відбувається їх професійне вдосконалення. Кожна студентська група поділяється на мікро групи, які складаються із спільноти студентів, які об'єднані спільною метою, діяльністю, та постійно перебувають у контакті один з одним[38]. В міжгруповій взаємодії розподіляються функції між членами групи, виникають різні емоційні зв'язки: симпатія, дружні стосунки, спільні інтереси, креативність. У студентській групі можливі виділити такі підструктури:

1) Офіційна підструктура – виконує функцію управління групою, згуртовує колектив, організовує ділові стосунки між студентами та викладачами. Цю роль здійснює староста, профорг, культорг та інші. Їх управлінські, організаторські рішення ґрунтуються на авторитетності, харизматичності..

2) Неофіційна підструктура з'являється при утворенні в групах мікрогруп, що виникають при об'єднанні студентів за спільними інтересами, проявами емпатії, симпатії один до одного.

Ціннісними характеристиками студентської групи вважаються:

- активність всіх членів;
- сприятливий мікроклімат (емоційний статус);
- значущість групи та зразок для наслідування;
- потенціал керівництва і лідерське служіння;
- згуртованість, ініціативність, демократичність у прийнятті рішень.

Становлення студентської групи має такі стадії розвитку:

- номінальна група (це спільнота людей які призначені наказом ректора за результатами вступної компанії та списками деканату);

- асоціація (це згуртований колектив з постійним складом, між членами якого виникають як емоційні так і ділові стосунки);
- кооперація (це згуртований колектив з наявною спільною метою, та тісною взаємодією один з одним, для досягнення результату);
- колектив (найвищий рівень розвитку групи, коли суспільна мотивація членів збігається з професійною діяльністю. Взаємини між членами групи побудовані на особистісно-суспільних відносинах групової діяльності).

Важливе значення мають також міжособистісні стосунки в студентській групі, яка здатна розв'язувати завдання на синергічному рівні, здійснювати психологічний та емоційний вплив, реалізовувати потенціал кожного. Важливим механізмом групової взаємодії і інтеграції студентів в колектив однолітків є лідерство, як здатність окремої особистості спонукати інших до діяльності, прояву активності, ініціативи; уміння надихати, вести за собою до реалізації колективної мети.

Органи самоврядування виконують важливу роль в організації та діяльності студентів. Завдання, які виконують органи самоврядування стосовно студентів полягають у забезпеченні і захисті їх прав та інтересів; ефективній організації та реалізації навчальної, наукової діяльності; створенні умов для реалізації творчого потенціалу; виконанні професійних обов'язків; забезпеченні умов проживання і дозвілленого відпочинку; діяльності студентських гуртків, товариств, об'єднань, клубів за інтересами, місцем проживання; організації співробітництва і партнерської взаємодії зі студентами інших вищих навчальних закладів, молодіжними центрами та організаціями зарубіжжя[39]. Студентство як соціальна група в системі вищого навчального закладу, має свою мету, специфічні особливості, готується до виконання у майбутньому соціальних ролей і професійних функцій, є складовою специфічною частиною молоді, що характеризується

особливим світоглядом системою цінностей, суспільною поведінкою, сленгом, жестами.

Держава гарантує права студентів на навчання, здобуття певного освітньо-кваліфікаційного рівня, самостійний вибір закладу освіти для навчання, засвоєння індивідуальних та освітньо-професійних програм (передбачені різні пільги – додаткові відпустки, для осіб, які працюють і навчаються одночасно), безперервність освіти за професією, можливість отримати додаткову освіту за направлення, стажування в інших закладах освіти України та за кордоном. Студенти мають право користуватися матеріально, науково-інформаційною базою закладу, брати участь у науковій діяльності (конференціях, олімпіадах, виставках, конкурсах), проявляти особисту активність у громадському самоврядуванні, у прийнятті рішень та обговоренні питань, пов'язаних з покращенням діяльності закладу, призначенні стипендій, організації дозвілля, побуту тощо. Студентам гарантується право на участь в об'єднаних громадах, безпеку від шкідливих умов навчання та праці, отримання стипендій, забезпечення гуртожитком, інтернатним закладом, відповідно встановленому Кабінетом Міністрів України порядку, на трудову діяльність в поза навчальний час, користування послугами закладів охорони здоров'я; захист від експлуатації, від різних видів насильства, які принижують честь і гідність, порушують їх права [12].

Згідно Закону України «Про освіту» (ст. 51) визначено обов'язки студентів:

- дотримання у всіх сферах життєдіяльності правових норм, законодавства, етичних стандартів;
- систематичне і послідовне оволодіння знаннями, професійними компетентностями;
- підвищення загального культурного рівня, формування системи цінностей, емоційного інтелекту;
- виконання правил внутрішнього розпорядку закладу освіти [12].

Таким чином, студенти –це така спільнота молодих людей, яка в період навчання проявляє найбільшу активність у самовизначенні як професійному так і в життєвому. При цьому вони є ініціаторами, виконавцями багатьох реформ що сприяють покращенню соціальних процесів у житті суспільства.

2.2. Проектна культура майбутнього молодіжного працівника

На етапі трансформації суспільства згідно євро стандартів, перед вищою школою постає складне завдання - підготувати фахівця, здатного бути сполучною ланкою між проблемою людини та різними інституціями, спроможного знайти оптимальні шляхи підтримки людини, запровадити інноваційні технології соціальної роботи в різних соціокультурних ситуаціях, виробляти особливу стратегію професійного мислення, поведінки й діяльності, здатного обирати ефективні шляхи розв'язання актуальних соціальних проблем. Зважаючи на специфіку роботи та на своєрідність вимог до особистості сучасного фахівця соціальної сфери особливого значення набуває формування у нього проектної культури. «Сучасний соціальний працівник, - зауважує дослідник С. Бабій - це передусім фахівець у галузі соціальної інженерії і технології», а «основна мета підготовки соціального працівника — формування фахівців, котрі володіють культурою толерантності, спроможні розв'язувати різноманітні соціально-психологічні конфлікти, консолідувати людей в повсякденному та професійному житті» [4, с.70-71].

Вітчизняна дослідниця Л. Бережна зазначає, що готовність фахівця до інноваційної діяльності визначається його здатністю створювати, сприймати, реалізовувати нововведення, а успіх інноваційної діяльності соціальних та освітніх закладів залежить від сформованості проектувальних умінь [8, 37-40].

І. А. Зімня вважає, що проектна культура є загальною формою реалізації мистецтва планування, прогнозування, створення, виконання і

оформлення. Проектування об'єднує два напрямки освіти: гуманітарно-художній та науково-технічний [16, с.67].

Проектна культура здійснюється через проектну роботу й проектне мислення та втілюється в мистецтві планування, створення продукту. Проектна культура особистості - це відносно нове поняття, що увійшло в науку з розробкою технологій соціальної інженерії. Але, на думку Н. О. Запесоцької, однією з основоположних характеристик «людини культурної» є її здатність до проєктивної діяльності, під час якої потрібно уявити, спрогнозувати, а потім творчо перетворити реальність на модель бажаного результату [15, с.12].

За М.М. Ахметовою, проектна культура соціального /молодіжного працівника - це складова частина його професійної культури, сукупність «проектних» засобів інноваційного перетворення дійсності на основі прогнозування, планування, конструювання та моделювання явищ, процесів та систем [3, с.210].

Л.А. Філімонюк, зазначив, що особистість, яка має проектну культуру може самостійно здійснити проєктувальну діяльність від «задуму до результату», при цьому проєктуються та реалізуються індивідуальні життєві програми.

А.О. Кравцов, Л.А. Філімонюк, В.А. Ченобитов [26, с.116] визначають проектну культуру «як соціально-прогресивну творчу діяльність суб'єктів соціокультурного процесу у всіх доступних їм сферах буття або свідомості, при цьому вона представляє діалектичну єдність процесів опредмечування (створення цінностей, норм, знакових систем та ін.) та опредмечування (засвоєння культурної спадщини); спрямовану на перетворення оточуючої їх дійсності; на перетворення скарбів людської історії у внутрішнє багатство особистості; на виявлення та розвиток сутнісних сил суб'єктів, які приймають участь в проєктуванні» [22, с.324].

На думку А.Т. Ашєрова і В.І. Шєховцєвої, проектна культура - це якїсна характеристика розвитку творчих здібностей людини або групи людей, які досягнути в результаті засвоєння теоретичних знань та практичних умінь в практичну проектну діяльність. Більш того, для формування культури проектної діяльності майбутнього молодіжного працівника важливо створити таке проектне середовище, де кожен учасник проектування повинен відчути комфорт у прояві своєї індивідуальності, значимість результату проекту, а сам процес роботи над проектом має «зачіпати» його власні потреби у перетворенні дійсності. У зв'язку із вище зазначеним особливої соціалізаційної значущості набуває формування саме такого просоціального студентського середовища, яке буде виступати своєрідним плацдармом для розвитку у майбутніх молодіжних працівників - фахівців проектної культури.

Отже, незаперечним і вкрай актуальним постає питання про формування у майбутніх молодіжних працівників саме проектної культури, яка сьогодні виступає необхідною передумовою для впровадження інновацій у соціальній, освітній та педагогічній сферах в цілому і у соціально-педагогічній галузі, зокрема.

2.3. Діагностика сформованості проектної культури майбутніх молодіжних працівників

Проектна діяльність виступає необхідною складовою професійної компетентності майбутнього молодіжного працівника і посилює його спроможність до втілення інновацій у соціальній сфері. Проектування є важливішим засобом оптимізації позитивної соціалізації студентської молоді і формування просоціальної спрямованості студентського середовища,

природного для студентів простору для розвитку їхньої проектної культури, майбутньої професійної діяльності.

Метою діяльності молодіжного працівника є реалізація молодіжної політики, для покращення умов розвитку молоді в суспільстві, розкриття та реалізація здібностей, захисту інтересів і прав.

Завдання визначаються у відповідності з основними напрямками його діяльності, специфікою контингенту і ресурсами установи.

Напрями діяльності: реалізацію державної молодіжної політики, забезпечення і розвиток взаємозв'язку державних органів регіонального і місцевого рівня, сприяння координації роботи молодіжних колективів та об'єднань, надання консультаційної допомоги, збір інформації про становище молоді в регіоні.

У контексті дослідно-експериментальної роботи нами було проведено комплексне діагностувальне дослідження, яке мало двосторонній характер. З одного боку, ми мали на меті виявити рівень готовності студентів- майбутніх молодіжних працівників до проектної діяльності та з'ясувати характер сформованості у них проектної культури, з іншого ж - враховуючи особливу роль студентського середовища як соціального простору для розвитку проектування, з'ясувати характер проблем, які домінують у студентському середовищі і заважають повноцінному формуванню проектної культури. Йдеться переважно про проблеми соціалізації студентів в умовах створення позитивного молодіжного простору. Виходячи з цього, плануємо обґрунтувати інноваційний потенціал проектної діяльності щодо розв'язання визначених проблем.

Респондентною групою опитування проведеного нами виступили студенти Ніжинського державного університету ім. М.Гоголя. Загальна кількість респондентів становила 30 осіб. Оскільки до основних параметричних критеріїв сформованості проектної культури належать наявність проектного типу мислення, що виявляється у високому рівні

розвитку креативності, здатність працювати «у команді», соціальна активність, то ми намагалися підібрати такий діагностичний інструментарій, який би дозволив нам визначити рівень розвинутої вищезазначених якостей у студентів-майбутніх молодіжних працівників.

Нами було розроблено спеціальне анкетування [Додаток Б, додаток В] для вивчення у студентів - майбутніх молодіжних працівників обізнаності у проектній діяльності, усвідомлення значущості проектної технології у практиці соціальної роботи, рівня сформованості основних компонентів проектної культури.

Так, особливий інтерес становлять відповіді студентів на запитання Анкети 1 [Додаток Б] про зміст проектної діяльності. Переважна більшість респондентів не могла дати конкретне визначення поняття «проект» так само, як і описати алгоритм розробки та реалізації проекту. У питанні про ступінь вагомості залучення проектної діяльності у соціальну роботу більше половини учасників опитування (65%) вказали «середній» ступінь значущості, 6 осіб вказали, що він є «незначним», і лише 4 студенти зазначили, що ступінь значущості проектної діяльності у розв'язанні соціальних проблем є високим. На запитання «Які проблеми можна розв'язати завдяки застосуванню соціальних проектів?» один студент дав відповідь «проблеми соціального характеру», переважна більшість не дала конкретної відповіді. Проте, на питання, чи мають студенти власний досвід розробки проектів, шість студентів дали позитивні відповіді. Були зазначені такі авторські соціальні проекти, як «Коло друзів», «Ігротеки на вулицях» (організація культурно-дозвілєвої діяльності з дітьми у літній період), «Освіта протягом всього життя. Медійна грамотність людей похилого віку», «Відчини серце – подаруй посмішку», «Спілкування продовження молодості», «Реалії життя» (Соціальний проект з формування соціальної поведінки учнівської та студентської молоді засобами форум-театру). та

інші. Однак, як виявилось, лише 4 студенти із загальної кількості усіх респондентів мають досвід практичного втілення проектів.

На запитання про рівень своєї готовності до впровадження проектних технологій були зазначені такі відповіді: 1 особа вказала достатній рівень готовності, 1 студент - середній рівень готовності, а переважна більшість – низький.

Таким чином, проведене нами дослідження підтвердило актуальність обраної нами теми для магістерської роботи, необхідність розробки і втілення в процес підготовки майбутніх молодіжних працівників інноваційних шляхів розвитку проектної культури.

2.4. Інноваційні шляхи розвитку проектної культури молодіжного працівника

Формування в майбутніх молодіжних працівників проектної культури буде здійснюватися більш ефективно за умов безпосереднього включення їх у практичну проектну діяльність. Більш того, для формування культури проектної діяльності студента важливо створити таке проектне середовище, де кожен учасник повинен відчувати комфорт у прояві своєї індивідуальності, значимість результату, а процес роботи над проектом має «зачіпати» власні потреби у перетворенні діяльності.

Для покращення процесів соціалізації студентів та розвитку їх проектної культури нами було розроблено два авторські соціальні проекти «З любов'ю в серці» [Додаток К] «Траєкторія вільного простору студентства». Другий проект був розроблений мною в статусі молодіжного працівника.

Для того, щоб реалізувати проект «Траєкторія вільного простору студентства» ми подали заявку до Британської ради на участь у конкурсі. При позитивному вирішенні питання є можливість втілити проект в життя.

Соціальний проект «Траєкторія вільного простору студентства»

Актуальність проблеми:

Важливою проблемою сучасного українського суспільства є формування духовних потреб молоді, активної життєвої позиції, зацікавленості в оволодінні загальнолюдськими цінностями, розвитку соціальних та емоційних компетентностей (здатність усвідомлювати свої емоції і емоції інших людей, керувати своїми емоціями та емоціями інших людей і на основі будувати взаємодію з оточуючими). Також у молодіжному середовищі є низка інших проблем: відсутність робочих місць для молоді та невідповідність підростаючого покоління до дорослого життя, недостатній рівень реалізації освітнього потенціалу молоді (у тому числі через відсутність розвинутої неформальної освіти), поширення шкідливих звичок серед молоді, соціальна ізоляція молодих людей та відсутність згуртованості.

Як не парадоксально, але в українських закладах вищої освіти часто відсутній вільний простір для проведення навчання та дозвілєвої діяльності, набуття професійних навичок, розвитку соціальних та емоційних компетентностей, ініціативності молоді. В гуртожитку шумно, в бібліотеці та аудиторіях – немає вай-фаю, їдальні та кафе не налаштовані на проведення заходів по спілкуванню, налагодженню дружніх, ділових стосунків, зустрічей з працедавцями, зарубіжними партнерами.

Ініціативні студенти беруть справу в свої руки, і створюють вільні робочі простори, які є відкритими і доступними для відвідувачів, для проведення заходів, цікавих різній аудиторії, починаючи від звичних освітніх подій до вечірок, виставок сучасного мистецтва. Це стосується освітлення, меблів, робочих годин, і особливо, неформальної атмосфери. Потрібно враховувати, що люди мають різні потреби для роботи, спілкування, для колективної роботи, індивідуального простору.

Студентський креативний коворкінг – це простір для роботи і відпочинку студентів, викладачів, гостей закладу, своєрідна платформа для нових ідей та реалізація творчого потенціалу кожного; це місце де перетинаються навчання і відпочинок, наука, бізнес і освіта; це вільний простір для індивідуальної чи командної роботи, зустрічей з друзями, знайомства з новими людьми; це простір для дозвілля, відпочинку, спілкування, перекусу чи кави в комфортних умовах.

В Україні коворкінг – порівняно нове явище, що пояснює відсутність чітких рекомендацій до проектування сучасних коворкінг-центрів. Узагальнюючи результати досліджень зарубіжних авторів, щодо привабливості вільного студентського простору на базі ЗВО, можна зробити висновки, що студенти віддають перевагу комфортним приміщенням, з сучасним освітленням, багатофункціональному простору з використанням меблів, о трансформуються і дають змогу брати активну участь у зміні конфігурації простору, в залежності від типу заходу, різних сценаріїв використання, поточних потреб молоді (неформальна атмосфера, потреба в індивідуальному просторі, зони релаксації, ігор, Wi-Fi, та інше).

В кожному окремому випадку вільний простір повинен бути адаптованим під конкретну функцію, тобто бути динамічним. Це гарантує його високу ефективність в навчанні, в покращенні соціальної та емоційної взаємодії між студентами, розвитку їх комунікативних навичок, емоційного інтелекту. Важливим аспектом формування вільного простору ЗВО є також впровадження ІТ – технологій на всій території закладу, що дозволяє задовольняти потреби студентства в різного роду інформації, розширювати межі партнерської взаємодії студентства інших закладів освіти України та зарубіжжя.

В проектуванні вільного простору ЗВО важливе місце займає впровадження принципу універсального дизайну, тобто даний простір має бути доступний для всіх категорій студентства включаючи осіб з особливими

потребами (безбар'єрний простір пересування, спілкування, задоволення власних потреб).

Перший в Україні коворкінг-центр, де студентство отримало змогу навчатися і проводити дозвілля в комфортніших за звичні аудиторії, кімнати умовах, відкрився у м.Дніпро для студентів ІТ спеціальностей у 2015 році. Пізніше такі простори почали створюватися по всій території України. Ініціаторами створення студентських вільних просторів є самі студенти та їх викладачі. На сьогоднішній день в Україні нараховується близько 20 таких просторів, 8 з яких знаходяться в м.Київ. Принципами організації таких просторів для студентів є: організація дозвілля поза навчальний час; відкритість та доступність; робочі години мають бути зручними для молоді та безкоштовними; мультифункціональність; зонування простору.

В рамках проекту «Траєкторія вільного простору студентства» було здійснено дослідження потреб студентів факультету психології та соціальної роботи, та виявлено рівень їх готовності залучатись до реалізації проекту. За результатами анкетування було встановлено, що більшість студентів схильні пристосовуватися до реальних умов проживання, проведення дозвілля, реалізації власних ініціатив, в той же час активна частина студентства зазначила щодо необхідності створення вільного простору в ВЗО, який би став своєрідною платформою для реалізації студентських ініціатив та проектів, надавав би можливість молоді організувати локації для зустрічей з студентством інших закладів, проведення презентацій, майстер-класів, тренінгів, змагань та перегляду фільмів.

Студенти багато часу проводять разом – в університеті й поза ним: літературні вечірки, кіноперегляд, підготовка до занять. Часто виникає проблема знайти відповідний простір для задоволення таких колективних комунікативних потреб. А якщо й знаходиться такий простір, то це старі меблі, непривабливий дизайн, брудні матові кольори.

Проведене дослідження стосовно потреб молоді стало поштовхом для креативної ідеї : створити відкритий вільний простір на базі студентського гуртожитку №3 під назвою «Траєкторія вільного простору студентства». Вільний студентський простір на базі гуртожитку №3 Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя планується нами, як студентський центр, який формується за принципами коворкінгу і основною характеристикою якого є інтеграція інноваційних технологій.

Мета проекту: створити умови для змістовного, активного та якісного дозвілля молоді, формування якостей та навичок лідерства, комунікації, відповідальності за свої дії, проектного менеджменту, командної роботи, соціальних та емоційних компетентностей.

Завдання проекту:

- створення умов для творчого розвитку особистості, інтелектуального самовдосконалення та лідерських якостей молоді;
- популяризація здорового способу життя;
- організація та проведення заходів серед молоді;
- забезпечення змістовного дозвілля;
- розвиток талантів молоді;
- заохочення до навчання;
- сприяння розвитку громадянської освіти.

Термін реалізації проекту – з 10.01.2020- 04.05.2020

цільова аудиторія проекту (бенефіціарів):

Керівник проекту: Ворона М.П., студентка магістранта групи СРм-2 факультету психології та соціальної роботи

Об'єкти : молодіжна студентська спільнота.

Суб'єкти : студенти-волонтери, ректор університету, спонсори.

Етапи реалізації соціального проекту
«Траєкторія вільного простору студентства»

Назва етапу	Термін етапу	Зміст етапу
Початковий етап	(10.01.2020.) (10.01.2020-17.02.2020.)	1. Створення студентської команди, яка реалізовує ініціативу. 2. Розроблення плану дій для впровадження проекту 3. Подання заяви на виділення приміщення для створення вільного простору для студентів 4. Залучення спонсорів для фінансування проекту 5. Ознайомити студентів із суттю проекту та основними етапами його проведення. Мотивувати молодь до подальшої діяльності .
Основний етап	(11.09.2017-20.09.2017.) Протягом року (20.01.2020.)	1. Проектування вільного простору по зонах: <ul style="list-style-type: none"> ▪ зона ігор; ▪ зона релаксації; ▪ зона Wi-Fi; ▪ музична терапія ▪ зона навчання. 2. Співпраця адміністрації, студентів та спонсорів. 3.Складання списку потреб у матеріально-технічного забезпечення зон вільного простору. 3. Розроблення плану заходів та закріплення відповідальних

Заключний етап	Протягом року (10.02.2020 – 30.03.2020) (01.04.2020 - 30.04.2020) (04.05.2020)	1. Залучення коштів на проведення ремонту та закупівлю меблів та технічного оснащення; 2. Прибирання та ремонт приміщення 3. Оформлення зон відповідним обладнанням; 4. Захід з приводу відкриття «Траєкторія вільного простору студентства»
----------------	---	---

Ресурси, необхідні для реалізації проекту:

1. Людські:

Студенти-волонтери, спонсори, адміністрація університету

2. Матеріальні:

Приміщення гуртожитку №3 НДУ

Кошторис витрат на реалізацію проекту «Траєкторія вільного простору студентства»

№	Назва товару	Кількість	Ціна за 1 шт. грн.	Загальна ціна, грн.
1.	Столи	5	600	3000
2	Стільці	10	200	2000
3	Лампи настільні	5	250	1250
4	Дошка для маркера	1	1000	1000
5	Пуфи	15	300	4500
6	Інтелектуальні ігри	10	180	1800
7	Столи журнальні	5	300	1500
8	М'яке покриття	1	1500	1500
9	Меблі із піддонів	5		
10	Подушки	5	160	800

11	Чайник	2	190	380
12	Посуд	100	0.60	60
13	Проектор	1	2200	220
14	Акустична система	1	1300	1300
15	Роутер	1	499	499
16	Підключення інтернету		90	90
17	Фарба	3	250	750
18	Жалюзі	3	230	690
19	Озеленення кімнати	10		
				Всього: 21 340

Очікувані результати проекту:

Короткострокові результати

Під час реалізації проекту в студентів розвиваються організаторські здібності, вміння спілкуватися, працювати в колективі, домовлятися, знаходити спільну мову.

Довгострокові результати

Задовольняються потреби та інтереси студентів, розвиваються нові здібності, проявляється зацікавленість до впровадження інноваційних технологій та реалізації їх власних проектів із залученням в подальшому до наукових досліджень.

Слід зазначити, що в усіх заходах проекту «Траєкторія вільного простору студентства» студенти брали активну участь. Під час реалізації мети проекту відбувалися жваві дискусії, молодь висловлювала власну думку, відстоювала свою точку зору, приймала обґрунтовані рішення; в аудиторії завжди панувала атмосфера доброзичливості, творчості, генерації ідей. Відтак, спостерігаючи навіть за самим процесом залучення студентів до

проектних заходів видимими були зміни у їх поведінці і ставленні до себе та оточуючих.

Комплекс завдань викликав у студентів підвищений інтерес сприяв розвитку проектної культури, ініціативності і соціальної активності. Проте найбільш важливим засобом стимулювання у студентів проектної активності, їх залучення до авторського проектування, що становить на сьогодні необхідну передумову ефективної професійної діяльності фахівця, як виявилось є безпосереднє занурення у студентів у сам процес проектної діяльності. Остання й складає інноваційний ресурс означеної діяльності у студентському середовищі.

Висновки до II розділу

Зважаючи на те, що серед сучасних соціальних проектів особливої актуальності набули такі, що створені переважно для молоді, слід відмітити, що студентство виступає не лише об'єктом, а перш за все суб'єктом проектої діяльності. Йдеться про те, що саме студентський вік відіграє особливу роль у становленні особистості майбутнього фахівця. Це – період вияву соціальної активності, само становлення як громадянина, професійного і життєвого самовизначення. Саме студентське середовище з-поміж усіх впливових чинників належить провідна соціалізуючи роль у становленні особистості фахівця.

Зважаючи на специфіку роботи фахівця й на своєрідність вимог до особистості сучасного соціального працівника у роботі підкреслено особливу роль формування проектної культури у процесі професійної підготовки студентів. Окрім того практика свідчить, що у фахівця, який володіє проектними вміннями і навичками, що складають важливий професійний ресурс майбутнього соціального працівника, професійна соціалізація

проходить більш успішно. Встановлено, що основою готовності фахівця до інноваційної діяльності є проектна культура.

Проекта культура соціального працівника – це складова частина його професійної культури, сукупність «проектних» засобів інноваційного перетворення педагогічної дійсності на основі прогнозування, планування, конструювання та моделювання явищ, процесів та систем.

Визначено умови оволодіння соціальним працівником проектною культурою: мотивація особистості на оволодіння проектною культурою, організація процесу проектування, інноваційна направленість діяльності соціального працівника, можливість вибору особистістю шляху саморозвитку, самореалізація та само актуалізація.

Встановлено, що проектна культура соціального працівника ґрунтується на: проектній компетентності (знання та уміння з основ проектування), сформованість творчих якостей особистості, умінні будувати особисті підходи до вирішення нестандартних ситуацій, творчій активності.

Проектна культура виражається в проектній роботі та мисленні, що відображається в плануванні, створенні продукту, що є результатом суспільних перетворень на основі створених проектів. Вважаємо, що формування в майбутніх соціальних працівників проектної культури буде здійснюватися більш ефективно за умови безпосереднього включення їх у практичну проектну діяльність.

Інноваційні шляхи розвитку проектної культури студентства дали позитивну динаміку у розвитку креативності студентів, формуванні навичок командної роботи, готовності до участі в проектній діяльності, що позитивно вплинуло на соціально-психологічну адаптацію студентів та їхньої готовності до позитивної професійної соціалізації.

Отже, результати проведеної роботи підтверджують, що формування в майбутніх молодіжних працівників проектної культури буде здійснюватись ефективно при безпосередній практичній проектній діяльності.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Проектна діяльність виступає необхідною складовою професійної компетентності майбутнього фахівця соціальної сфери і посилює його спроможність до втілення інновацій у соціальній сфері. Йдеться про інноваційний потенціал майбутнього фахівця. Водночас проектування є важливим засобом оптимізації позитивної соціалізації студентської молоді і формування просоціальної спрямованості студентського середовища – природного для студентів простору для розвитку їхньої проектної культури.

Готовність фахівця соціальної сфери до інноваційної діяльності визначається його здатністю створювати, сприймати, реалізовувати нововведення, а успіх інноваційної діяльності залежить від сформованості проектувальних умінь.

У магістерській роботі проаналізовано основні наукові підходи до визначення сутності і змісту проектування, встановлено, що сам термін «проектування» походить від латинської – «projectus», буквально означає «кинутий вперед» й розуміється переважно як цілеспрямована діяльність по знаходженню шляхів розв'язання проблем і здійсненню змін у навколишньому середовищі.

У соціальній сфері проектування займає вагоме місце і є провідною технологією у вирішенні багатьох проблем суспільства. У контексті дослідження, питання про інноваційний напрям проектної діяльності, висвітлено провідний зарубіжний досвід соціальних проектів, реалізованих у молодіжному середовищі. Встановлено, що особливої актуальності у вітчизняній практиці набуває сьогодні проектна діяльність стосовно вільного простору студентства. У зв'язку з цим у першому розділі роботи представлено досвід впровадження соціальних проектів, проаналізовано просоціальну діяльність молодіжних громадських організацій, що займаються реалізацією проектної діяльності.

Оскільки сьогодні набуває особливої вагомості соціальне проектування зі студентською молоддю, у другому розділі проаналізовано вплив

студентського середовища на соціалізацію майбутнього фахівця і місце проектних технологій у цьому процесі. У цьому ж контексті було проаналізовано особливості студентського середовища, як соціального феномену, проблемне поле соціальної адаптації і специфіку професійної соціалізації в умовах вільного студентського простору.

Встановлено: у фахівця, який володіє проектними вміннями і навичками, що складають важливий професійний ресурс, професійна соціалізація проходить більш успішно і є основою готовності до інноваційної діяльності. Складовою професійної, інноваційної діяльності є проектна культура, як складова професійної, сукупність «проектних» засобів інноваційного перетворення простору життєдіяльності на основі прогнозування, планування, конструювання, моделювання освітньо-виховного середовища, вільного простору для соціалізації студентської молоді.

Спираючись на позицію І.Колесникової та М.Горчакової-Сибірської щодо структури проектної культури до основних критеріїв її сформованості ми визначили наступні: наявність проектного типу мислення, що виявляється у високому рівні розвитку креативності; здатність працювати «у команді», соціальна активність. Тобто високий рівень сформованості вищезазначених якостей є показником розвинутої проектної культури студентства –майбутніх молодіжних працівників.

Наступним етапом експериментальної роботи стало діагностування сформованості проектної культури майбутніх фахівців. З цією метою за допомогою анкетування, визначалась обізнаність у проектній діяльності, усвідомлення значущості проектної технології у соціальній практиці, рівня сформованості основних компонентів проектної культури фахівця.

В результаті анкетування загальний рівень проектної культури (соціальна активність, здатність до роботи в команді), був визначений як «середній».

Крім цього було проведено роботу із вивчення проблем у студентському середовищі. Результати виявились такими, що свідчать про

наявність проблем: передусім це відсутність вільного простору для студентів в позаурочний час. Постало питання про необхідність створити таке середовище, яке б задовольнило потреби студентської молоді у навчальній, дозвіллевій діяльності та в реалізації творчого розвитку.

Нами було розроблено експериментальну програму, яка передбачала впровадження у студентське середовище соціального проекту професійної соціалізації майбутніх молодіжних працівників. Було впроваджено авторський проект «Траєкторія вільного простору студентства», який вирішував проблеми студентства через підвищення проектної культури, залучення до процесу розробки та реалізації проектів, створення вільного студентського простору. Проект передбачав проведення інтерактивних заходів для кращої обізнаності у проектній діяльності, розвитку креативності, соціальної активності, командної роботи, а також створення відкритого студентського простору на базі студентського гуртожитку №3 НДУ.

Після участі студентів у даних проектах було зроблено висновок, що форування проектної культури здійснюється більш ефективно за умови безпосереднього включення студентів у практичну проектну діяльність, а реалізація проектної діяльності у вільному студентському просторі сприяє покращенню соціальної адаптації та професійної соціалізації молодіжного працівників.

В нашій роботі було досягнуто основну мету дослідження, що полягала в обґрунтуванні соціалізуючого впливу проектної діяльності молодіжного працівника у студентському середовищі. Дані отримані після проведення дослідження, дають підстави стверджувати, що проектна діяльність має необмежений інноваційний потенціал щодо розв'язання молодіжним працівником проблем у вільному студентському середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеев Н. Г. Проектирование и рефлексивное мышление. Развитие личности. 2002. № 2. С. 92, 95, 155.
2. Антонюк С. В. Как разработать социальный проект. URL: <http://edu.zelenogorsk.ru/project/1sush.html>
3. Ахметова М. Н. Проектная культура будущего учителя. *Школьные технологии*. Научно-практический журнал. Москва: Нар. образование: НИИ школ. технологий, 2004. № 4. 210 с.
4. Бабій С. М. Соціальна робота та соціальна освіта в Україні: шляхи взаємодії та перспективи розвитку. *Нова парадигма*. Київ, 2006. № 59. С. 68–78, 70–71.
5. Безпалько О. В. Особливості підготовки та реалізації соціальних проектів у територіальній громаді. *Соціальна педагогіка: теорія і практика*. 2005. № 2. С. 75–82, 76.
6. Безпалько О. В. Соціальне проектування: навчальний посібник. Київ, 2010. 12 с.
7. Безрукова В. С. Педагогіка. Проективная педагогіка: учебник для учащихся индустриально-педагогических специальностей. Екатеринбург: Деловая книга, 1996. С. 107, 342.
8. Бережна Л. Проектна культура як основний спосіб реалізації інноваційної педагогічної діяльності. *Теорія та методика управління освітою*. 2010. № 3. С. 25–26, 37–40.
9. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии. Москва: Педагогика, 1989. 48 с.
10. Бондаренко О. Ф. Психологічні особливості сучасної студентської молоді. *Практична психологія та соціальна робота*. 2003. № 4. С. 8.

11. Володченко Ж. М., Лісовець О. В., Новгородський Р. Г., Хлебик С. Р. Проблеми соціалізації молоді: навчальний посібник. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2018. С. 110–122.
12. ВР України, Закон «Про вищу освіту» від 17.01.2002 N 2984-III; Ст. 51.
13. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. С. 298–300.
14. Гурье Л. И. Проектирование педагогических систем: учеб. пособие. Казань: Казан. гос. технол. ун-т., 2004. С. 7.
15. Єфремова Т. Б., Шереметьєва А. С. – психолог; Чумаченко І. І. стаття «Кодекси культури спілкування з інвалідами, особами з особливими потребами (педагогів, ровесників, роботодавців тощо)». С. 27–29.
16. Зее Э. Ф., Симанюк Э. Э. Кризисы профессионального становления личности. *Психологический журнал*. 2002. № 6. С. 42.
17. Зимняя И. А. Педагогическая психология: учебн. пособ. Ростов-на-Дону: Феникс, 1997. С. 67.
18. Зубов Д. В. Сущность психолого-педагогического проектирования. 2008. № 54. 381 с.
19. Казанская В. Г. Социализация подростка в семье и школе. Санкт-Петербург: ЛГУ им. А. С. Пушкина, 2007. С. 6–8.
20. Ковальчук Г. О. Формування професійних педагогічних умінь у студентів. Київ, 1999. С. 73–74.
21. Коган М. С. Метод проектов и условия его эффективного применения в воспитательной работе.
22. Колесникова И. А. Педагогическое проектирование: учеб. пособие для высш. учебн. заведений. Москва: Издательский центр «Академия», 2005. 259 с.

23. Колесникова И. А. Педагогическое проектирование: учеб. пособие для высш. учебн. заведений. 3-е изд., стер. Москва: Издательский центр «Академия», 2008. С. 26.
24. Курбатов В. И. Соціальне проектування: навчальний посібник. Ростов-на-Дону: Фенікс, 2001. 416 с.
25. Муравьева Г. Е. Вопросы теории проектирования образовательных процессов. *Педагогическое образование и наука*. 2002. № 4. С. 14.
26. Новикова Г. Н. Технология как механизм управления социально-культурной деятельностью. *Актуальные проблемы социокультурного менеджмента*: сб. научн. тр. Москва: МГУКИ, 2002. С. 37.
27. Овчинникова А. Технология: проектная деятельность в учебном процессе. 2001. № 3–4. С. 73.
28. Осницкий А. К. Определение характеристик социальной адаптации. 2004. С. 43–56.
29. Пищик В. И. психология трансформации ментальности поколений. Ростов-на-Дону, 2010. С. 35.
30. Плышевский В. Г. Прогнозирование, проектирование и моделирование в социальной работе: учебное пособие. Москва: Изд-во Социально-технологический институт МГУС, 2001. С. 19.
31. Подготовка и продвижение проектов в благотворительные фонды и организации. Санкт-Петербург: Междисциплинарный центр СПбГУ, 2015. С. 40.
32. Радул В. В. Особливості професійної соціалізації особистості. *Науковий вісник МДУ імені В. О. Сухомлинського*. Кіровоград, 2011. С. 66–67, 70.
33. Сафронова В. М. Прогнозування, проектування моделювання у соціальній роботі: навч. посібник для студ. вищих навч. закладів. 2-ге видання. Москва: Видавничий центр «Академія», 2010. 220 с.

34. Сибирская М. П. Педагогические технологии: теоретические основы и проектирование. Санкт-Петербург, 1998. С. 10.
35. Социальная работа / под ред. В. И. Курбатова. Ростов-на-Дону: Феникс, 2003. С. 257–290.
36. Страусс А., Корбин Д. Основы качественного исследования: обоснованная теория, процедуры и техники. Москва, 2001. С. 62.
37. Тюття Л. Т., Иванова І. Б. Соціальна робота (теорія і практика): навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: ВБУРОЛ «Україна», 2004. С. 258–263.
38. Управление проектом. Основы проектного управления / под ред. М. Л. Разу. Москва: КНОРУС, 2007. 768 с.
39. Филимонюк Л. А. Формирование проектной культуры педагога в процессе профессиональной подготовки. Махачкала, 2008. С. 22, 48.
40. Формирование информационного общества в XXI веке. Рос. ком. Программы ЮНЕСКО «Информация для всех». Москва, 2006.
41. Хилгарт С. Рост и упадок социальных проблем: концепция публичных арен. Казань, 2000. С. 120, 127.
42. Холостова Е. И. Социальная работа: учебное пособие. 5-е изд. Москва: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К*», 2007.
43. Черкашин А. К. Полисистемное моделирование. Новосибирск, 2005.
44. Шевцова И. В. Упражнения и рекомендации для тренинга личностного роста. Санкт-Петербург: Речь, 2007. С. 192.
45. Щеглова С. Н. Социальное прогнозирование, проектирование и моделирование. Москва, 2001. С. 43.

ДОДАТКИ

Додаток А

Про затвердження типових положень про молодіжний центр та про експертну раду при молодіжному центрі

1. Молодіжний центр (далі - центр) - установа, що утворюється для вирішення питань соціального становлення та розвитку молоді.

2. Центр у своїй діяльності керується Конституцією і законами України, а також указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції і законів України, актами Кабінету Міністрів України та положенням про центр.

3. Мережа центрів в Україні складається з центру всеукраїнського рівня, що належить до сфери управління Мінмолодьспорту (далі - Всеукраїнський молодіжний центр), обласних, районних, міських, районних у містах, селищних, сільських центрів (далі - місцеві центри).

3. Метою діяльності центру є сприяння:

- соціалізації та самореалізації молоді;
- інтелектуальному, моральному, духовному розвитку молоді, реалізації її творчого потенціалу;
- національно-патріотичному вихованню молоді;
- популяризації здорового способу життя молоді;
- працевлаштуванню молоді та зайнятості у вільний час, молодіжному підприємництву;
- забезпеченню громадянської освіти молоді та розвитку волонтерства;
- підвищенню рівня мобільності молоді.

Центр провадить діяльність з урахуванням таких принципів:

1) повага до прав людини - визнання прав людини найвищою соціальною цінністю, боротьба з ксенофобією, проявами расизму та іншими формами дискримінації, поборення людиноненависницьких ідеологій;

2) рівність, відкритість та доступність - запобігання впливу будь-яких факторів, які можуть обмежити можливості участі молоді, проведення заходів для молоді у зручний час;

3) добровільна участь у діяльності центру;

4) активна участь молоді - залучення молоді до процесу ухвалення рішень щодо діяльності центру;

5) ціннісно-орієнтована освіта - сприяння національно-патріотичному вихованню та громадянській освіті молоді, зокрема через неформальну освіту;

6) різноспрямованість соціального впливу - забезпечення індивідуального розвитку та становлення молоді як активного соціального суб'єкта;

7) участь у формуванні та реалізації державної політики в молодіжній сфері - популяризація та проведення заходів щодо встановлення стандартів у галузях, які є важливими для реалізації політики у молодіжній сфері на загальнодержавному і місцевому рівні;

8) розвиток знань та освітніх інновацій - інновації в роботі з молоддю та формування знань і навичок, необхідних для самореалізації молоді.

Основними завданнями Всеукраїнського молодіжного центру є:

1) сприяння створенню та розвитку центрів в Україні;

2) здійснення організаційно-правового, методичного та інформаційного забезпечення діяльності центрів;

3) організація та проведення міжнародних та всеукраїнських заходів з метою реалізації державної політики, виконання пріоритетних завдань у молодіжній сфері, проведення на належному рівні молодіжної роботи та задоволення потреб молоді;

4) вивчення, проведення аналізу та впровадження на всеукраїнському рівні кращих міжнародних практик, інноваційних форм і методів роботи з молоддю та підвищення рівня якості роботи центрів;

5) організація процесу присудження Національного знака якості для молодіжних центрів та здійснення моніторингу за якістю діяльності центрів відповідно до процедури та критеріїв якості, затверджених Мінмолодьспортом.

8. Основними завданнями регіонального центру є:

1) сприяння створенню та розвитку місцевих центрів на території регіону;

2) забезпечення участі місцевих центрів у виконанні загальнодержавних та інших програм з питань молодіжної політики;

3) здійснення організаційно-правового, методичного та інформаційного забезпечення діяльності місцевих центрів;

4) здійснення інформаційно-просвітницької роботи серед місцевих центрів, формальних і неформальних структур молодіжного громадянського суспільства та молоді регіону, зокрема організація та проведення конференцій, засідань, форумів, семінарів, тренінгів, акцій, наметових таборів; замовлення видавничої продукції; вивчення громадської думки, використання соціальної реклами, забезпечення можливостей для неформальної освіти молоді;

5) вивчення, аналіз та впровадження інноваційних форм і методів роботи з молоддю, спрямованих на:

- соціалізацію та самореалізацію молоді;
- інтелектуальний, моральний, духовний розвиток молоді, реалізацію її творчого потенціалу;
- національно-патріотичне виховання молоді;
- популяризацію здорового способу життя молоді;

6) працевлаштування молоді та забезпечення зайнятості у вільний час, розвиток молодіжного підприємництва;

7) забезпечення громадянської освіти молоді та розвитку волонтерства;

8) підвищення рівня мобільності молоді;

9) популяризація та здійснення заходів щодо встановлення стандартів у галузях, які є важливими для реалізації політики у молодіжній сфері на загальнодержавному, регіональному і місцевому рівнях;

10) розроблення пропозицій щодо стандартів якості роботи з молоддю та інновацій у молодіжній сфері;

11) популяризація стандартів європейської молодіжної політики і роботи з молоддю в Україні, освітньої філософії та підходів відповідно до рекомендацій Ради Європи та Європейського Союзу;

12) створення власних матеріалів і програм у напрямках неформальної освіти, міжкультурних обмінів та громадянської освіти молоді;

13) сприяння розвитку молодіжних обмінів, міжрегіональному і міжнародному співробітництву в молодіжній сфері;

14) участь центру в мережевій роботі між молодіжними центрами;

15) здійснення моніторингу за якістю діяльності місцевих центрів відповідно до Національного знака якості та критеріїв якості для молодіжних центрів, затверджених Мінмолодьспортом.

8. Основними завданнями місцевого центру є:

1) утвердження громадянської позиції, духовності, моральності, національно-патріотичної свідомості та формування у молоді сімейних, національних і загальнолюдських цінностей;

2) створення умов для творчого розвитку особистості, інтелектуального самовдосконалення та лідерських якостей у молоді;

3) популяризація здорового способу життя молоді;

4) сприяння працевлаштуванню молоді та зайнятості у вільний час, молодіжному підприємництву;

5) сприяння волонтерській діяльності та мобільності молоді;

6) участь у розвитку міжнародного молодіжного співробітництва та міжрегіональної взаємодії молоді в Україні;

7) популяризація стандартів європейської молодіжної політики і роботи з молоддю в Україні, освітньої філософії та підходів відповідно до рекомендацій Ради Європи та Європейського Союзу;

Центр має право:

1) самостійно визначати форми та методи діяльності, планувати свою роботу, визначати стратегію та основні напрями розвитку відповідно до законодавства;

2) взаємодіяти з органами виконавчої влади, їх консультативно-дорадчими органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, іншими юридичними та фізичними особами;

3) отримувати в установленому законом порядку від органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій інформацію, необхідну для виконання покладених на центр завдань;

4) в установленому законодавством порядку придбавати, орендувати і відчужувати необхідне для провадження своєї діяльності майно, укладати договори, бути позивачем та відповідачем у судах;

5) вносити за погодженням із засновником пропозиції органам державної влади та органам місцевого самоврядування стосовно діяльності центру;

6) здійснювати обробку персональних даних відповідно до Закону України “Про захист персональних даних”;

7) здійснювати міжнародне співробітництво з питань реалізації державної політики в молодіжній сфері.

Додаток Б

Анкета -1

Для виявлення проектної культури майбутніх молодіжних працівників

Шановний студенте! Просимо Вас взяти участь в анкетуванні і відповісти на запропоновані запитання. Результати будуть використані тільки в узагальненому вигляді. Уважно прочитайте кожне запитання, відповідайте як можні точніше.

1. Що таке проєкт? Для чого він призначений?

2. Які соціально проблеми можна розв'язати через проєкти?

3. Чи був у вас досвід розробки власного соціального проєкту?

Так, на тему : _____

Ні

4. Чи був у Вас досвід реалізації соціального проєкту чи участь в ньому?

Так (Реалізація власного проєкту _____ участь у реалізації проєкту автора _____, на тему: _____)

Ні

5. Опишіть алгоритм розробки соціального проєкту:

6. Оберіть ступінь вагомості проектної діяльності у соціальній роботі:

Високий

Середній

Незначний

Низький

7. Оцініть рівень своєї готовності до впровадження проектних технологій:

Високий

Достатній

Середній

Низький

8. Як Ви вважаєте, Яких знань і навичок Вам бракує для повноцінного втілення соціальних проектів?

Дякуємо за Вашу участь!

Додаток В

Анкета-2

для виявлення рівня проектної культури майбутніх
молодіжних працівників

1. Опишіть рівень вашої креативності:

Низький

Середній

Достатній

Високий

2. Опишіть рівень Вашої готовності до роботи у команді:

Низький

Середній

Достатній

Високий

3. Опишіть рівень Вашої готовності до проектної діяльності:

Низький

Середній

Достатній

Високий

4. Чи маєте Ви бажання створити власний проект?

Так

Ні

Можливо

5. Якщо бажаєте, то до якої проблематики він буде відноситись?

Яку назву матиме? _____

6. Що для Вас є головним у співпраці з групою?

7. Чи маєте Ви творчі ідеї, які можна реалізувати на базі НДУ? Якщо так, то які? _____

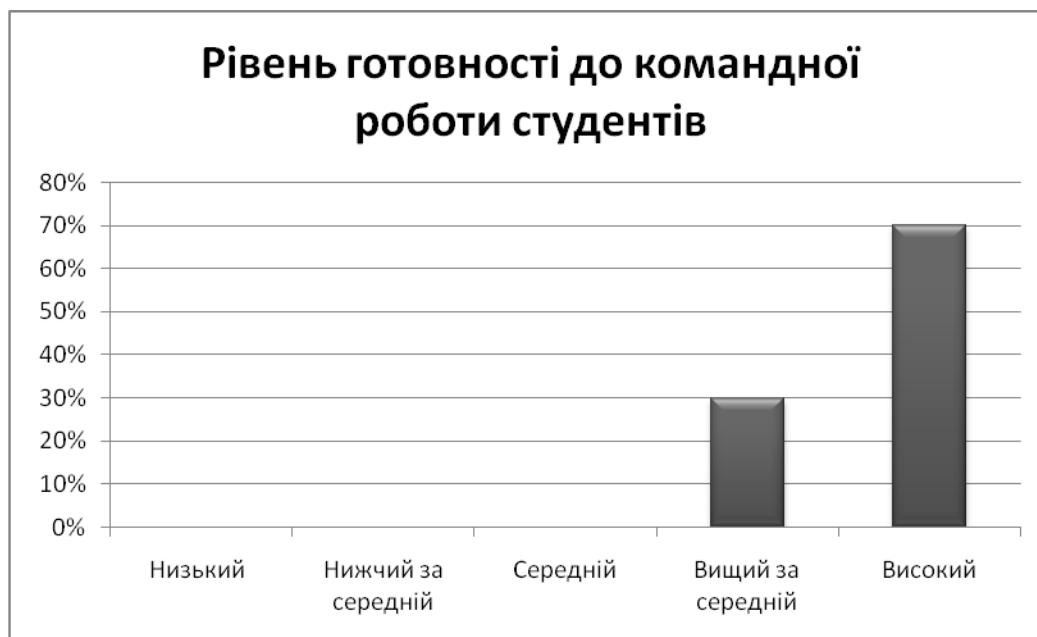
8. Чи готові Ви брати активну участь у реалізації посіальнихі проектів?

Так, мені це подобається.

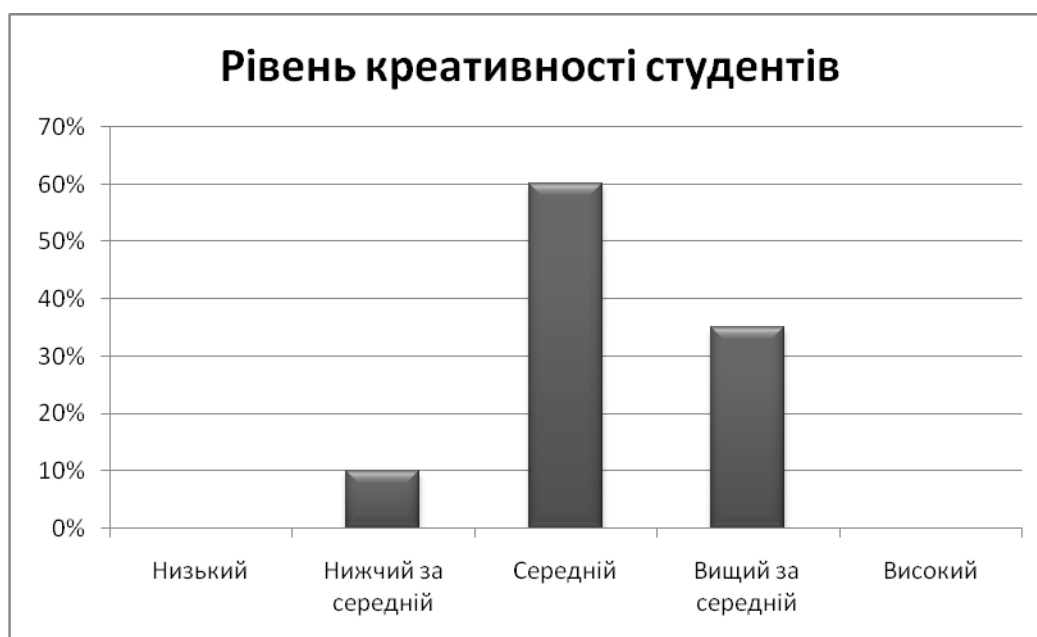
Ні, я не люблю юрати участь у подібних заходах.

Я готовий розробляти проект, а не реалізовувати їх.

Додаток Д

Додаток Ж

Додаток З

Додаток К

Соціальний проект «З любов`ю в серці»

Актуальність проблеми.

У зв'язку з подіями на сході України, волонтерський рух набрав досить великих масштабів. Волонтерська діяльність - добровільна, соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги. Волонтерська діяльність ґрунтується на принципах законності, гуманності, рівності, добровільності, безоплатності, неприбутковості.

Волонтерська діяльність здійснюється за такими напрямками:

- надання волонтерської допомоги з метою підтримки малозабезпечених, безробітних, багатодітних, бездомних, безпритульних, осіб, що потребують соціальної реабілітації;
- здійснення догляду за хворими, особами з інвалідністю, самотніми, людьми похилого віку та іншими особами, які через свої

фізичні, матеріальні чи інші особливості потребують підтримки та допомоги;

- надання допомоги громадянам, які постраждали внаслідок надзвичайної ситуації техногенного чи природного характеру, дії особливого періоду, правових режимів надзвичайного чи воєнного стану, проведення антитерористичної операції, у результаті соціальних конфліктів, нещасних випадків, а також жертвам злочинів, біженцям, внутрішньо переміщеним особам;

- надання допомоги особам, які через свої фізичні або інші вади обмежені в реалізації своїх прав і законних інтересів;

- проведення заходів, пов'язаних з охороною навколишнього природного середовища, збереженням культурної спадщини, історико-культурного середовища, пам'яток історії та культури, місць поховання;

- сприяння проведенню заходів національного та міжнародного значення, пов'язаних з організацією масових спортивних, культурних та інших видовищних і громадських заходів;

- надання волонтерської допомоги для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру;

- надання волонтерської допомоги Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, правоохоронним органам, органам державної влади під час дії особливого періоду, правових режимів надзвичайного чи воєнного стану, проведення антитерористичної операції;

- сприяння уповноваженому органу з питань пробації у здійсненні нагляду за засудженими та проведенні з ними соціально-виховної роботи;

- надання волонтерської допомоги за іншими напрямками, не забороненими законодавством.

В наш, складний для країни час, волонтерами стають не лише дорослі, а і діти, так жителі села Миколаївки Борзнянського району досить активно допомагають воїнам АТО, бо 27 чоловік в перші місяці війни на сході захищали суверенітет нашої держави. Вони воювали в Донецькому аеропорту, вели бої під Дебальцево, Іловайском , Волновахою, Пісками, а поряд з нами жили їхні батьки, дружини , діти , які потребували постійної підтримки та уваги.

Тому поставила за мету залучити підростаюче покоління, зокрема учнів Миколаївської ЗОШ до волонтерської діяльності. Усвідомлення школярами того, що великі справи починаються із маленьких вчинків, призводить не лише до конкретних дій, але й до набуття позитивного досвіду громадської співучасті. Залучати учнів до практичної діяльності має стати для них першим знайомством із елементами громадянського суспільства, а позитивні результати переконують їх у тому, що навіть невелика суспільна група свідомих громадян може реально та практично реалізовувати свій патріотичний потенціал, змінюючи на ліпше стан справ малої та великої Батьківщини. Разом з учнівським колективом школи було розроблено проект «З любов'ю в серці». Працюючи над ним, школярі одночасно є безпосередніми учасниками становлення громадянського суспільства в Україні. Процес успішної реалізації проекту передбачає об'єднання спільних зусиль учнів, учителів-наставників, шкільної адміністрації, органів місцевого самоврядування, громадськості, що спрямовані на вирішення важливих проблем сьогодення.

Мета проекту:

1. формування всебічно розвиненої особистості, що своїми вчинками будуватиме, створюватиме, відроджуватиме Україну;
2. виховання почуття обов'язку перед Батьківщиною;
3. надання допомоги нашим воїнам, які відстоюють незалежність і безпеку України.

Завдання проекту :

- Надавати допомогу воїнам АТО;
- налагодити зв'язки між учнівським, батьківським , педагогічним колективами та громадськістю села;
- формувати духовні цінності українського патріота: національну свідомість, почуття любові до українського народу, його історію, Української держави, рідної землі, родини, гордості за минуле і сучасне на прикладах героїчної історії українського народу та кращих зразках культурної спадщини.

Термін реалізації проекту – з .01.09.2017-31.05.2018

Учасники проекту :

Керівник проекту : Ворона М.П., студентка IV курсу факультету психології та соціальної роботи

Об'єкти : Учасники АТО

Суб'єкти :

- 96 учнів Миколіївської ЗОШ І-ІІІст.;
- 25 педагогічних працівників;
- 12 учасників художньої самодіяльності.

Всього 133 учасників проекту

Етапи реалізації соціального проекту «З любов'ю в серці»

Назва етапу	Термін етапу	Зміст етапу
Організаційний	(01.09.2017.)	1. Допомогти учням зрозуміти характер майбутньої роботи та її мету.
	(02.09.2017.)	2. Ознайомити школярів із суттю проекту та основними етапами його проведення.
	(03.09.2017-	3. Мотивувати учнів до

	10.09.2017.)	подальшої діяльності .
Дослідницькій	(11.09.2017- 20.09.2017.) Протягом року (21.09.2017.) Протягом року	<p>1. Розроблення плану заходів та закріплення відповідальних за організацію та виконання.</p> <p>2. Налагодження зв'язків з батьківськими та громадськими колективами.</p> <p>3. Ознайомлення учнів, вчителів та громадськості школи із запланованими заходами, з метою залучення їх до співпраці, через: оголошення на загальношкільній лінійці та батьківських зборах, розміщення звернень на сайті школи та куточку учнівського самоврядування, розклеювання оголошень у школі.</p> <p>4. Висвітлення роботи у ЗМІ.</p>
Процедурний (реалізація проекту)	Протягом року (01.12.2017- 25.12.2017) (14.10.2017, 19.12.2017, 07.03.2018, 01.04.2017)	<p>1.Виготовлення листівок, малюнків сувенірів;</p> <p>2. Плетення маскувальних сіток;</p> <p>3. Благочинні ярмарки;</p>

(15.01.2018-15.02.2018)	4. Збір пластикових кришечок для протезування;
(15.10.2017, 02.04.2018)	5. Надання допомоги пораненим воїнам у госпіталях;
(22.10.2017, 07.05.2018)	6. Зустрічі з односельцями які повернулись з зони АТО;
(17.11.2017)	7. Зустріч з бійцями батальйону «Айдар»;
(04.04.2018)	8. Зустріч з капеланом ніжинським Сергієм;
(10.12.2017)	9. Виготовлення солодких подарунків до Св.Миколая;
(04.04.2018)	10. Виготовлення Пасхи;
(14.10.2017, 20.11.2017, 02.03.2018, 22.05.2018)	11. Надання допомоги воїнам-односельцям, що повернулись з зони АТО.

Ресурси, необхідні для реалізації проекту:

1. Людські:

133 учасників проекту (учні, пед.працівники, учасники художньої самодіяльності)

2. Матеріальні:

Приміщення Миколаївської ЗОШ І-ІІІ ст.

	Назва товару	Кількість	Ціна за 1шт.грн.	Загальна ціна, грн.
	Папір	10	50	500
	Бісер	10	8	80
	Олівці	20	1	20
	Олівці (кольорові)	5	20	100
	Картон	5	20	100
	Клей	5	10	50
	Сітка	2	180	360
	Пасхи	50	25	1250
	Печиво	10	100	1000
				Всього: 3 460

3. Інформаційні:

1. буклети про роботу волонтерського руху у школі;
2. виступ на місцевому радіо про патріотичне виховання учнів Миколаївської ЗОШ І-ІІІ ст.;
3. публікація в газеті « Вісті Борзнянщини » про формування особистості через волонтерську діяльність;
4. інформування громадськості на батьківських зборах про цільове використання грошей отриманих під час проведення благочинних ярмарків.

Очікувані результати проекту :

Короткострокові результати

Реалізація проекту дасть можливість сформувати в учнів духовні цінності українських патріотів, національну свідомість, почуття любові до

українського народу, держави її історії, виховати в них почуття обов'язку перед Батьківщиною.

Довгострокові результати

Після впровадження проекту учасники отримують досвід роботи, який використають для поширення ідей волонтерського руху та залучать до роботи більшу кількість учасників, що дасть можливість брати активну участь в роботі волонтерських організацій Борзнянського району.

Упровадження проекту « З любов'ю в серці » на даний час повністю реалізований.

За період роботи було проведено:

- 4 благодійних ярмарки на яких було зібрано 30 000грн. Ці кошти були рівномірно розподілені:

- 6 500грн-передано на придбання пластин для протезування;

- 5 000грн- відправлено до Дніпровського військового госпіталю на лікування поранених бійців;

- 15 000грн.- було розподілено між сім'ями учасників АТО жителів с.Миколаївки.

- Зустрічі з воїнами-односельцями які повернулись з зони АТО;

- Зустріч з бійцями «Айдар»;

- До Великодня було закуплено 50 пасх і передано Ніжинському капелану Сергію, які було доставлено в зону бойових дій.

- До Св.Миколая закуплено 10 ящиків печива і відправлено частину де воював наш односелець;

- Було виплетено 2 маскувальні сітки, які були передані в батальйон «Айдар»;

- Учні були залучені до збору пластикових кришечок для протезування.